

PODHOLAŃSKIE
PORZYKADŁA I POGWORKI MAŚCI WSELIJAKIEJ
KU CŁEKA ZADUMIE I WESOŁOŚCI DANE

STANISŁAW ANDRZEJ
HODOROWICZ

PODHOLAŃSKIE PORZYKADŁA
I POGWORKI MAŚCI
WSELIJAKIEJ

KU

CŁEKA ZADUMIE I WESOŁOŚCI DANE

NOWY TARG 2006

5/17

Opracowanie graficzne:
Marcin Ozorowski

Łamanie i opracowanie techniczne:
Wydawnictwo «scriptum» Tomasz Sekunda
www.scriptum.strefa.pl

Wydawca:
© Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa
w Nowym Targu
34-400 Nowy Targ, ul. Kokoszków 71,
Tel. (018) 26 10 700, fax. (018) 26 10 708,
e-mail: ppwsz@ppwsz.edu.pl

CZYTELNIA

ISBN: 83-60621-00-4

KR

21532

Druk:
Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego
ul. Konfederacka 6, 30-306 Kraków

Ludzie i młodość mijajom, ino siwe wiyrchy ostajom

O ile słownik gwarowy jest zwierciadłem pojęć funkcjonujących w środowisku wiejskim, o tyle zbiór przysłów i powiedzeń uznać trzeba za zwierciadło systemu wartości w tymże środowisku; jest swoistą „Księgą mądrości”. Autor niniejszego zbioru, rektor Podhalańskiej Wyższej (taka skrócona nazwa Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej upowszechniła się już wśród górali) dokonał rzeczy rzadkiej – w niedługim odstępie czasu przygotował dla miłośników kultury podhalańskiej opracowania obu typów wspomnianych na wstępie. W roku 2004 ukazał się Jego obszerny, bo liczący ponad 20000 haseł, *Słownik gwary górali Skalnego Podhala* (wyd. drugie, poszerzone w roku 2005), obecnie zaś – *Podhalańskie porzykadła i pogworki...* Zbiór to niepośledni, bo już samą ilością porzykadeł i pogworek zwraca na siebie uwagę. 2140 jednostek to ilość, której pozazdrościć mogą zawodowi dialektolodzy. Świadczy ona nie tyle o cierpliwości zbieracza, ile o jego wnikliwości obserwowania życia społecznego i doskonałej znajomości relacji międzyludzkich górali. No i o poczuciu humoru autora zbioru!

Sama ilość zapisanych *porzykadeł* mówi też wiele o samej społeczności. Nie chodzi przy tym o samą jej „mądrość”, lecz o to, iż zdolna była wydać z siebie owe krótkie teksty, że

w społeczności tej znalazły się jednostki o ponadprzeciętnej wrażliwości i spostrzegawczości, zdolne tworzyć i upowszechniać przysłowia, porzekadła, sentencje itp. Godzi się w tym miejscu odnotować, że i sam autor zbioru przyznaje się we wstępie do takiej działalności: (...) *zaś do rešty i kapecke som ze sie przydoł, boć przecie i cłekowi roz na cas cosi wyšpekulować sie trefi*. W społecznościach małych ze słabo rozwiniętą twórczością intelektualną prezentowany w zbiorze typ tekstów folklorystycznych nie jest zjawiskiem powszechnym. Stan w gwarze podhalańskiej nie dziwi, zważywszy na długą gwarową tradycję literacką, kultywowaną m.in. przez licznych, autentycznych twórców ludowych.

W zbiorze Porzykadeł i pogworek odnajdujemy gwarowe, zmodyfikowane wersje przysłów i powiedzeń znanych w polszczyźnie (np. *klina ino klin zmoze; krowa ftoro porykuje, wiela mlyka nie daruje; u kowola siekiera nopołnošo*), ale dominują przysłowia i powiedzenia, które zrodziły się w warunkach ciężkiego życia przesiąkniętego swoiście pojmowaną moralnością i religijnością. Nie dziwi więc obecna tu rubaszność i dosadność, które w rozumieniu górala nie mają jednak posmaku wulgarności. To jedynie oczywistość i szczerść. Przytoczmy tu kilka przykładów: *kochanio sie nieuwionze jako bycka; las i dziywka cłeka zmogom; kwašnica krzywi gymbusie, za to prości flacusie; kwile baby poprógujes, zaś bez zycie pokutujes; nie miysoj sie z plewami, bo cie śwynie zjedzom; nie portki grzejom ino krew; nopiyrwyj ty torbe niesies, zaś pote ona cie; w Boga wiyrz, no dyc Mu nie wiyrz; ukraść rzec chłopsko*.

Stosunek autora zbioru do zebranego przez siebie materiału zdaje się określać sam tytuł – zawierający wyraźną nutę żartobliwości. Dla niektórych czytelników *Porzykadła i pogworki* z pewnością będą lekturą uciechą i żartobliwą, ale przecież na wzbudzaniu wesołości nie kończy się ich wartość. Mam wrażenie, że jest to nawet poboczny ich aspekt. Zbiór Profesora

S. Hodorowicza jest bowiem przede wszystkim zwierciadłem bogatej kultury społecznej regionu. Jednych bawić będą liczne powiedzenia odzwierciedlające stosunek do kobiety, zaś inny znajdzie sporo „złotych myśli” odzwierciedlających egzystencję człowieka i jego stosunek do rzeczy ostatecznych. Zatem – sporo radości, lecz jeszcze więcej nauki i przestróg. Przekornie autor nie podkreśla tego, ale przecież najlepsza nauka to nauka dyskretna, dająca szansę osobistego wyciągnięcia wniosków.

Józef Kąś

Mowa na pocontek

Moji Ostomiyli,

Ku zadumie i ku wesołości Wasyj ta ksionzcyna wyzdajano. Ku zadumie, boć przecie powiadajom, co porzykadła rozumność norodów pokazujom. Nieftore zaś śnik som sposobne i ku radości, bo wej tako ik uroda. Winsuje Wom tego i tego, zaś do ryncysk daje to syćko, cok bez zycio rocyska usłysoł w doma i na Dziedzinie, cok wyślabikowoł we spuściźnie naskik góralskik dumaców i pisorzów, zaś do reśty i kapecke som ze sie przydoł, boć przecie i cłekowi, roz na cas trefi sie cosik wyśpekulować. Nieftore porzykadła i pogworki som cysto piyknie nasego pomyslunku, wyzdajane góralskom mondrościom, zwykiem i we bytowaniu obycajnościom. Som tyz i takie, ftoryk korzynie siyngajom nie ino het poza nasom Skalnice, ba i tysioncnyk roków nazod. Przodki ik zasłysełi, nieroz na swojom modłe uładziyli i posługe śnik mieli na wselijakom zycio okazyjom. Niegze one syćkie i nom teroz ftym hasnujom i niesom jakom takom przydatność na tom codzienność bytowanio. Ze serca tego tyz winsuje i pokłon cynie! Bywojcie i cytojcie!

1.

Abo obidwa, abo zodyn.

2.

Aboś ty mój, abo jo twój, dyć nie wroz.

3.

Akuratny, by po śmierć chodzić.

4.

Ani cłek sie spodzieje, kie go biyda odzieje.

5.

Baba babe poklepuje, poza ocy obgaduje.

6.

Baba babie nierównno.

7.

Baba bez chłopa, kiejby chałupa bez płota.

8.

Baba chłopa bez rozum przewiedzie.

9.

Baba chłopca odchodzi, kie jyj nie barz dogodzi.

10.

Baba chłopca odesła, bo nie wiedzioł rzemiosła.

11.

Baba gymbom wiyncyj wypaple, jako okiem uwidzi.

12.

Baba i djabła wyonacyć zmoze.

13.

Baba i młyn wse reperunku potrzebe majom.

14.

Baba i weksel nieradzi sie tracom.

15.

Baba i żaba jednom drógom krocajom.

16.

Baba jako wej baba.

17.

Baba nie sól, to sie jyj nie zlizie.

18.

Baba nie zajonc, to i nie ucieknie.

19.

Baba pościyl grzeje.

20.

Baba skucy przed ślubem, chłop zaś stynko po.

21.

Baba stworzonko siute i okpiśne.

22.

Baba stworzynie siute, to i zawdy djabli pote.

23.

Baba stynknie, chłop juz miynknie.

24.

Baba w podołku pokute nosi.

25.

Baba wej i koniuś, tym sie odznocajom, ze prześpiecny przystymp, od przodka dawajom.

26.

Baba z wozu, konickowi folga.

27.

Baba, to iście przeznacynie.

28.

Babe trzimać króciucsko – dwa, trzy roki i dość.

29.

Babie bez brzucha, jako gorckowi bez ucha.

30.

Babie nijak chłopu po nosie drumkać.

31.

Babina ładno bywo zradno.

32.

Babkowe listeckie dobre na ranecki.

33.

Babskie nosinyne przechyernościom stoi.

34.

Babskie ocy rade zwiedom.

35.

Babskiyj gwary ni mos miary.

36.

Baby momiom świat i ludzi.

37.

Baby rade godajom, bo na milcku zukwy im sie zastajom.

38.

Baby wse som ciekawe.

39.

Bajto!

40.

Bajto miska, kie nie bajto w misce.

41.

Barana z wilka nie bedzie.

42.

Barbaro po lodzie, Boze Narodzynie po wodzie.

43.

Baron bez rogów i kot bez ogona niewiela worcom.

44.

Baron mo rogi, zaś zajonc nogi.

45.

Bartłomiej niesie jako będzie jesień.

46.

Bazicki zwionzane z bicem poświyncane.

47.

Będzie mroźno w zimie, kie październik ciepło trzymie.

48.

Będzie pod górami biydzicka panować, kie sie nom nie bedom górole sanować.

49.

Będzie, jako będzie.

50.

Bedzies oroł, bedzies sioł, cosi z tego bedzies mioł.

51.

Bez Boga, choćby i bogoc, wse chudobny będzie.

52.

Bez Boga, ni do proga.

53.

Bez cos tak kie tak?

54.

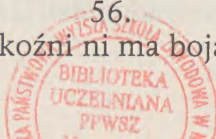
Bez dziyń śmiyski, wiecór piski.

55.

Bez jedyn kliniec koń traci podkowe, cłek zaś konia.

56.

Bez koźni ni ma bojaźni.

57.

Bez ludzi do ludzi, bez świnyntyk do nieba.

58.

Bez ludzisk cliwo, z ludziskami różnie.

59.

Bez niskawe płoty hipkajom syćkie koty.

60.

Bez noc tańcowanie, za dnia twarde spanie.

61.

Bez oko do serca.

62.

Bez Pana Boga rozumy cłek nie przyndzie.

63.

Bez przycyny ni ma winy.

64.

Bez scyrości ni ma miyłości.

65.

Bez siwiućkie ocy, poniejedyn krwie utocy.

66.

Bez zycie krocoj ka wiatier orły wodzi.

67.

Bez zycie nie trza gnać, ba krocać pomalućku.

68.

Bieli sie woda, bieli sie uroda.

69.

Bier Michale, co Bóg daje.

70.

Bijes ty, to bijom i cie.

71.

Biyd na świecie biyda zrachować.

72.

Biyda bije, biyda monci, biyda w życiu krzyż przetronci.

73.

Biyda biyde przyganio.

74.

Biyda dokucy i rozumu naucy.

75.

Biyda dopadnie cłeka byle ka.

76.

Biyda dwie sroki naroz chycić.

77.

Biyda fuknie do dziury, cłek podskocy do góry.

78.

Biyda gańby nie niesie.

79.

Biyda huzio ludziskami, jak wietrzysko smrekami.

80.

Biyda jest, bo jest, biyda będzie, bo będzie.

81.

Biyda kie cłeka chyci chorość na oba końce.

82.

Biyda kie janiyli płacom.

83.

Biyda nie pomoze biydować.

84.

Biyda nogom przy głupiyj głowie.

85.

Biyda nojś takiego, co nie kocho swego.

86.

Biyda siedzi w grzychu, zaś grzyk w biydzie.

87.

Biyda starego naginać.

88.

Biyda syćkie mysy za ogony pochytać.

89.

Biyda syćkiego naucy.

90.

Biyda syćkim wierzyć, biyda i nie wierzyć.

91.

Biyda temu co go chlyb ozbodzie.

92.

Biyda temu domowi, ka krowa przikazuje wołowi.

93.

Biyda temu ftory wstaje, kie dziod juz ze trzeciuj wsi sie wraco.

94.

Biyda tłuće kie we łbie ciasno.

95.

Biyda w tyj chałupie, we ftoryj baba w gaciak chodzi.

96.

Biyda wygnać pamiyntliwość z dusy.

97.

Biyda z biydom biydne bedom.

98.

Biyda z nyndzom cłeka wyndzom.

99.

Biyda, kie biyda po niewcasie ucy.

100.

Biyda, kie cłek stary i bez wiary.

101.

Biydnie biyde biydzić.

102.

Biydnie gazdować bez pinionzków i pola.

103.

Biydok bo głuptok, głuptok bo biydok.

104.

Biydok mo przednowek calućki rok.

105.

Blednie wionek od słonecka, blednie dziywce
bez kochanecka.

106.

Blizyj ciało kosuli jako cuchy.

107.

Blizyj zymie, wiyncyj chleba.

108.

Bodaj nie godali, co serca ni mos.

109.

Bodaj sie siyrota na świat nie rodziła.

110.

Boga bodaś fto nie nondzie.

111.

Boga trza wiedzieć sukać.

112.

Bogactwo niejednego prziniewoli.

113.

Bogactwo niejednemu we łbie przewyrtnie.

114.

Bogactwo rado we łbie hucy.

115.

Bogatemu i biydokowi słonecko jednako świyci.

116.

Bogaty biydoka nie pojmie.

117.

Bogoc skory do danio, jak jutrzyńka do sranio.

118.

Bogoca wiater popycho, biydokowi w ocyska duje.

119.

Bogu dusa, ludziom dutki.

120.

Boski oskoz, chłopsko służba.

121.

Boskie młyny nierychliwe, dyć sprawiedliwe.

122.

Boskiś cęce, bo Bóg wsyndy.

123.

Bosy nie boji sie rosy.

124.

Boškaniem sie nie wyzyje.

125.

Boze Narodzynie po wodzie, Wielkonoc po lodzie.

126.

Bóg dobry, to i świat takowy.

127.

Bóg wsyndy, to i w cłeku siedzi.

128.

Bryje zrec nie štuka, štuka jom uwarzić.

129.

Brzyćko kie cłek cłka podchodzi.

130.

Bukowe listECKI, nase podusecki.

131.

By cłka przeżreć, trza śnim becke soli spozytkować.

132.

By gazdom stoć, trza nicego sioć, drobno orać
i nie barz jodać.

133.

By ludziska byli cacy, my musimy tyz być tacy.

134.

By przywyknonć, trza długo na świecie żyć.

135.

By sie na starość grzoć, piec trza stawiać za młodu.

136.

By sie przekonać, trza zażreć.

137.

Byle fto, byle ka, byle kie, niek ta wierzy kie fce.

138.

Był cas, byli Oni, jest cas, som my.

139.

Byłaby se biydy usła, kieby matka jom przesiusła.

140.

Byłby śniego zbójnik, kieby se wyromboł
do Luptowa chodnik.

141.

Byłoby to było, kieby sie jeść nie fciało.

142.

Bywać jednyj myśli, choćby djabli przišli.

143.

Bywajom ocy, co nie śpiom w nocy.

144.

Bywo Luty ostro kuty, bywo ze i niesie pluty.

145.

Bywo młodość płocho i we dwók sie kocho.

146.

Bywo, co jedyn kielusecek wiyncyj i moczorza
o zym praśnie.

147.

Bywo, co kowol dlo sie recioski sposobi.

148.

Bywo, co nic nie rzeknies, zaś duzo powiys.

149.

Bywo, ze co inkse widzisz, zaś co inkse jest.

150.

Bzdurom to i gówna nie zbyndzie.

151.

Cas kozdego przychyci.

152.

Cas lycy syćko.

153.

Cas na syćko przikroco.

154.

Cas pokoze cy cłek docko.

155.

Cas ucieko, wiečność ceko.

156.

Cas za dutki stoi.

157.

Cas zawdy trza gonić, bo furtem ucieko.

158.

Casa i śmierzci nie strzymie nic.

159.

Casa nie wyrtnies.

160.

Cego baba jynzorem nie wydoli, to krzykiem zmozoli.

161.

Cego chłop nie odfigluje za młodu, to na starość sie mu przydarzy.

162.

Cego chybio, to i mało.

163.

Cego Jaś nie pojon, tego Jon nie wiy.

164.

Cego oko nie widzi, tego sercu nie zol.

165.

Cego sie nie cuje, łatwo zabacuje.

166.

Cego sie nie fce, to sie do gorzci pcho.

167.

Cego sie nie widzi, tego sie nie broni.

168.

Cego Siyrpiyń nie dowarzy, tego Wrzesiyń nie doprazy.

169.

Cego za zycio nie odfiglujes, to po śmierzci nie pocujes.

170.

Cemu klucem nie poradzi, to sposobym sie zaradzi.

171.

Chlyb nie bodzie.

172.

Chlyb wsyndy o dwók skórkak.

173.

Chłop do bitki i wypitki.

174.

Chłop do chłopu mo stoć chłopem.

175.

Chłop dożrywo do weselo, jako owies do zbiórek.

176.

Chłop kie ksiyndzem ostoł to i we ornocie społ.

177.

Chłop kie se nie pokurzy i nie popije, to rzednie.

178.

Chłop mo łeb nie na wsy.

179.

Chłop mo we łbie rozum, a nie bździne.

180.

Chłop na babskim pomysłunku wse byle jako wyndzie.

181.

Chłop nie baba i do spowydzi nie goni jako kot z macharzynom.

182.

Chłop swoje, baba swoje, choć ta ino som we dwoje.

183.

Chłop w chałupie wse sie przydo.

184.

Chłop w portkak grzychy nosi.

185.

Chłop w rodzinie jako wej basy w kapeli.

186.

Chłop z babom to niby koń i wóz: jedno ciongnie
do przodka, zaś drugie do zadka.

187.

Chłop zywemu nie przepuści.

188.

Chłopcyskiem juz nie jest, zaś chłopem jysce nie.

189.

Chłopcysko kie biydy ni mo, babe se na kark biere.

190.

Chłopcysku wiary nie dawoj.

191.

Chłopski rozum, babskie miyso.

192.

Chłopskie słodkie godanie, babie miyłe słuchanie.

193.

Chłopu baby tak trzeba, jak dziadowi kyns chleba.

194.

Chłopu boć sie nie Boga, ba baby.

195.

Chłopu nieporyncnie wadzić sie z babom.

196.

Chłopy za pasy twardniejom, zaś baby miynknom.

197.

Choć baba słusno, nieba sie niom i tak nie siyngnie.

198.

Choć biyda bije, nie honór nie dać.

199.

Choć biyda dokucy, to nie kazdy skucy.

200.

Choć biydzicka świsto poza usy, rzetelne chłopisko
głowy niom nie susy.

201.

Choć capusia zarzynajom, to barany sie lynkajom.

202.

Choć chrapie, to nie wse śpi.

203.

Choć dwók robi to samo, wychodzi im nie to samo.

204.

Choć dziywcyzna precki, som tyz i drózecki.

205.

Choć głuptoków wiela, rozumności chybio.

206.

Choć krowa cyrniato, mlycko biołe za to.

207.

Choć ludzisków na świecie nie chybio,
cłeka śtretnonć štuka.

208.

Choć miska paradno, to biyda śniyj jeść kie je prózno.

209.

Choć mos coło złote potem, nie narzykoj na robote.

210.

Choć mus, to sie nie musi.

211.

Choć niejedne kmurki wysoko furgajom, do samego nieba
i tak nie siyngajom.

212.

Choć ociec słomiany, to trza go sanować kie ociec.

213.

Choć pojedyn ubabrany, dło matcyska ukochany.

214.

Choć pola mom ino stajanecko, roboty nie braknie
moja kochanecko.

215.

Choć portki góralskie, to w portkak polskie.

216.

Choć se cłek som przewodzi, nie wse se dogodzi.

217.

Choć ta biyda bije, śpiywki nie zabije.

218.

Choć tyj samyj matki, niejednake dziatki.

219.

Choćby cłek i sto roków zeżył, syćkiego nie dożyje.

220.

Choćby jakie były chynci, bica z gówna nie ukrynci.

221.

Choćby tyz ta kiejsi kany, z kimsi kajsi cosik co, no to co?

222.

Choćbyś siedzioł w zelezie, to cie bioło nalezie.

223.

Choćbyś siedzioł w zelezie, to cie Pon Bóg nalezie.

224.

Choćkie trza nie widzieć, by zocyć.

225.

Chodzić trza wierchami, a sprawiydliwie.

226.

Chojco cłek moze kupić, dyć nie syna.

227.

Chojco cudze wse sie widzi lepsze.

228.

Choremu na śmierć i dochtory nie pomogom.

229.

Chorość i smutek w porze jako siostry.

230.

Chory fce kozdego, byle ino co zaradziył.

231.

Chudobnemu zawse świat okpiśny.

232.

Chytry dwa razy traci.

233.

Chytry jako kot na spyrke.

234.

Chytry z chytrym sie nie porzom.

235.

Cicho siodoj, nic nie godoj.

236.

Ciekawość, ciekawość, kiedyz jyj bee dość.

237.

Ciekawość, piyrsy krok do piekła.

238.

Ciesom setnie oko jelyniowe rogi, jysce barzyj ciesom
u dziywcyny nogi.

239.

Ciyryp ciało kieś fciało.

240.

Cłece grzychy, to rzec Boga.

241.

Cłek bez baby coz by ta tyz ka co zrobijł.

242.

Cłek bez miyłości, jako limba na turni.

243.

Cłek by krocoł, nogi nie puscajom.

244.

Cłek bywo nieodbyty jako cygon.

245.

Cłek cłekowi niepilokiem bywo.

246.

Cłek cłekowi nierówny.

247.

Cłek ino cłkiem, nie zaś Pańskim śwyntym.

248.

Cłek jak mo trefić, to trefi.

249.

Cłek jako smrek: abo za młodu usknie,
abo go ludzie zetnom, abo zyje dłudzażno.

250.

Cłek jako wej krzok, traci listek po listecku.

251.

Cłek jest dusom.

252.

Cłek jest miarom kozdyj rzeczy.

253.

Cłek kie ducha utrzimie, źle śnim nie bedzie.

254.

Cłek kie opuscony, słysy krakać wrony.

Bogoca wiater popycho,
biydokowi w ocyska duje

255.

Cłek kie piyrsom biyde przetrzimize, to do drugiyj
sie wezwycaji.

256.

Cłek kie wlezie miyndzy wrony, musi krakać jako ony.

257.

Cłek mały okazuje sie być mocarnym.

258.

Cłek mo skrzidła, ino biyda mu ik ozcapierzyć.

259.

Cłek nicego w chałupie nie wysiedzi.

260.

Cłek nie winowaty, co je taki.

261.

Cłek obzarty, nie uparty.

262.

Cłek ogiyń we nuku nosi.

263.

Cłek rośnie kie muzyke słysy.

264.

Cłek scynśliwy wse sie weseli.

265.

Cłek sie lynko złego cudzego, zaś o swoim zabacuje.

266.

Cłek sie nie łomie kiejby kij na kolanie.

267.

Cłek umiuro, choć go nic nie boli, kie mu to nie dane, co
po jego wóli.

268.

Cłek umre, bo przydzie śmierzć.

269.

Cłek umre, bo sie narodziył.

270.

Cłek wiekowy oskubany, las wiekowy wyciupany.

271.

Cłek zyje by jeść i Panu Bogu sie widzieć.

272.

Cłek zyje, bo sie narodziył.

273.

Cłeka dusa bogaci, zaś duse bogaci prowda.

274.

Cłeka młodość ginie, jak śnizzek w dolinie.

275.

Cłeka poznos wte, kie ni wiy ze na niego patrzis.

276.

Cłeka razi to, co som we sie nosi.

277.

Cłeka ruso jego dusa.

278.

Cłeka trza brać takim, jakim je jest.

279.

Cłeka uznos po mowie.

280.

Cłeka w kupie trzimie dusa.

281.

Cłeka zycie godne, dyć nie barz wygodne.

282.

Cłekowi do scynścio wiela nie trza.

283.

Cłekowi we nuku ze smutkiem, jako niedźwiedziowi
z kulkom w bebechak.

284.

Cłowiek zabacuje, kie cas ulatuje.

285.

Cłowiek zatracony, we sercu zgorzkniony.

286.

Cnota u dziywczyny, to jyj skorb jedyny.

287.

Co Bóg postanowił, tego wiater nie oztrzepie.

288.

Co było, to było kie minyno.

289.

Co było, zaś nie jest, nie pise sie w rejestr.

290.

Co bywało, jeno jechym ostało.

291.

Co chłopisko na wozie do chałupy przywlece, baba w podółku wywlece.

292.

Co ci po honorze, kie pusto w kómorze.

293.

Co cłek przeżyje, to przeżyje, co uwidzi, to uwidzi.

294.

Co dokucy, to i ucy.

295.

Co ginie, to ginie, co nie przemijo, to nie przeminie.

296.

Co jest zapłacone, moze być zjedzone.

297.

Co kogo ceko, tego mu sie nie weźnie.

298.

Co komu nolezne, to trza wrócić.

299.

Co łeb, to łeb, co rozum, to rozum.

300.

Co matka naucy, ze łba nie wyhucy.

301.

Co młodego burzy, starego ochurzy.

302.

Co mo być, to bedzie.

303.

Co mo cłek pisane, to go nie minie

304.

Co mo wisieć, to sie nie utopi.

305.

Co mos dzisiok zrobić, nie przekładoj na zaś.

306.

Co na sercu, to i na jynzyku.

307.

Co nagle, to po djable.

308.

Co nie dowarzone, bywo nie zjedzone.

309.

Co oku piykne, to i sercu miyłe.

310.

Co pasowne kowolowi, nieporyncne jest krawcowi.

311.

Co przystoji młodemu, nie uchodzi staremu.

312.

Co rocek nagodzi, to rola obrodzi.

313.

Co sie komu nolezy, to sie nolezy.

314.

Co sie lyngnie w głowie, sercysku podpowie.

315.

Co sie minyno, juz sie nie wróci.

316.

Co sie miyłuje, na spaniu sie cuje.

317.

Co sie mozolić za dwacatnika, kie mozno mieć
trzi reńskie.

318.

Co sie nacyno, to sie i skońcy.

319.

Co sie odwlece, to nie uciece.

320.

Co sie stało, juz sie nie odstanie.

321.

Co sie w dziywce tliło, w babie sie wyjawi.

322.

Co swoje, to swoje.

323.

Co Śpisko Turnia, to nie Tylkowe Kominy.

324.

Co świynty rozum, to świynty.

325.

Co ta by miało być, to biyda uchycić.

326.

Co ta by sie fciało, to nie cłeka.

327.

Co uwiyrchujes, to twoje.

328.

Co we sercu, to i na jynzyku.

329.

Co wiedzioł, to pedzioł.

330.

Co wolno wojewodzie, to nie tobie smrodzie.

331.

Co z gymbusie wyleci, skoro we świat polecie.

332.

Co za nami, to kwolimy, co zaś momy, to ganimy.

333.

Coby obudzić, padnie tyz i w kufe strzelić.

334.

Coby strzelić, trza nabić.

335.

Cosi kanyisi, wse jakosi.

336.

Coz głupiemu po rozumie, kie i użyć go nie umie.

337.

Coz ta po honorze, kie pusto w kómorze.

338.

Cozby bogoce robiyli, kieby dziadów na świecie nie było.

339.

Cuda kupom nie chodzajom.

340.

Cudze wse lepsze do gymby.

341.

Cudze wykwolomy, swojego nie znomy.

342.

Cudzyk boleści nie cuć.

343.

Cudzyk grzychów do chłopskik portek nie weźnies.

344.

Cy bogoc, cy chudobny i tak w rzyć łopatom dostanie.

345.

Cy głowa, cy noga, cy co inkse, cy syćko wroz,
babski urok stanowi?

346.

Cy to na wiyrsycku, cy to na dolinie, jednego śmierć łapi,
drugiego zaś minie.

347.

Cy to ni ma cym, cy kany, cy to ni ma cym, cy w co?

348.

Cygaństwo mo króciućkie nozki.

349.

Cygaństwo przeminie, prowda nie zaginie.

350.

Cygon ino cyganów wedle sie widzi.

351.

Cyj chlyb sie jodo, źle sie o tym nie godo.

352.

Cyja krowicka, tego mlycko.

353.

Cyja owca, tego wełna.

354.

Cym cap starsy, róg mo twardsy.

355.

Cym chałupa bogato, tym drugiemu rada.

356.

Cym do wyrcha dłuzyj, tym w doline głymbijj.

357.

Cym głymbijj do lasa, zielyńso bucyna, cym dalyj do ludzi, siumnijso dziywcyzna.

358.

Cym god wiynksy, tym godnijj zre.

359.

Cym holny barzyj ducho, tym po nim barzyj głucho.

360.

Cym sie dłuzyj zyje, tym godnijj dozyje.

361.

Cym turnicka wyzso, tym pieranom blizso.

362.

Cym wysyj furgnies, tym nizyj spadnies.

363.

Cynste przysionganie, marne dotrzymanie.

364.

Cyrwiec pokazuje, co nom Bóg daruje.

365.

Daleko dróga od łyżki do gymby.

366.

Darmo by sie dzwon kołysał, kiejby serca nik nie słyszał.

367.

Darowanemu koniowi zymbisk sie nie cyto.

368.

Dejze chłopie rzond, kie ta nie wiys skond.

369.

Djabłu i świnyconą woda nie pomoze.

370.

Djaboł djabła nie konsi.

371.

Djaboł sie ciesy, kie sie fto śpiesy.

372.

Djaboł tego nie wymyśli, co mo baba w swojyj myśli.

373.

Djaboł wse kujny.

374.

Djaboł za dusom, jako kot za mysom.

375.

Dlo baby chłop mo dwie przywilyje: siedzieć
i nic nie godać.

376.

Dlo chleba i góry opuścić trzeba.

377.

Dług ni mo nóg.

378.

Dłużyj łotanego, jako nowego.

379.

Dłużyj stynkaca, jako siustaca.

380.

Dłużyj zbutwieliny, niżli twardzieliny.

381.

Do chudobnyj dziywki nikto płota nie grodzi.

382.

Do godności som trudności.

383.

Do góry potocek sie nie śluży.

384.

Do kochanio nie przymusis.

385.

Do kozdego zomka kluc sie przypasuje.

386.

Do miyłości bez serce, do serca bez brzuk.

387.

Do nieba miesioncek wysoko przykuty, kie cie dziywce
kocho, kochojze jom i ty.

388.

Do prosta nokrócej.

389.

Do przodka sie nie pchoj, ze zadka nie ostawoj, zaś we
środku nie podskakuj.

390.

Do roboty dziyń, do figli noc.

391.

Do scecni nie štuka nasrać, štuka śniyj wylizać.

392.

Do sławy i cnoty nie grodzone płoty.

393.

Do trzók razy štuka.

394.

Do ty samyj wody dwa razy nie stompnies.

395.

Do włosnyj pościele nolepse lyganie.

396.

Do złobu ciongnie koń, nie zaś złób do konia.

397.

Dobre imie wsyndy słynie.

398.

Dobre prosie zre syćko.

399.

Dobre słowo dajes, serca zaś dostajes.

400.

Dobre słowo, zycio dodo.

401.

Dobre ucyniynie, Bogu podchlybiynie.

402.

Dobre zycie tocyć, by sie z Bogiem zocyć.

403.

Dobrego karcma nie zepsuje, złęgo i kościół nie naprawi.

404.

Dobremu pies rod, złęgo napastuje.

405.

Dobro i zło w kozdym cęku siedzom.

406.

Dobro kwoli sie samo.

407.

Dobro rada worce majontek.

408.

Dobro rada, lepszy cyn, dobro dziywka, lepszy syn.

409.

Dobry gazda casu nie tyrmani.

410.

Dobry krzon, kie nie som.

411.

Dobry moskol z ości, kie sie brzuch wypości.

412.

Dobry pijok nie przepijo.

413.

Dobry taki co w sukmanie, choć podropie to przestanie.

414.

Dobry trunek na frasunek.

415.

Dobry zwycoj nie pozycój.

416.

Dobryj wesołości kozdy pozozdrości.

417.

Dobrym słowem i djabła sie wygno.

418.

Dobrze by sie żyło, kiejby było miyło.

419.

Dobrze ciongnie koniuś skory, jysce lepiyj dwa do pory.

420.

Dobrze mieć, kłopot zbyć.

421.

Dobrze żyć i nie robić nic.

422.

Dobrzy chłopcy byli, jale sie minyli.

423.

Dochtory cłekowi po plecyskak burzom, kiejby zołna
po zgniłym pnioku.

424.

Dochtory co mogom, to mogom, co zaś ni mogom,
to ni mogom.

425.

Dochtory kurujom, kie pinionzki kujom.

426.

Dochtory nie po to, by śmierć wołać.

427.

Dołby se niejednyn wiyrsycki wyzlócić, kieby mu sie fciały
młode rocki wrócić.

428.

Domowego porwisia nijak upilnować.

429.

Donośny koń rusy kozdom fure siana.

430.

Dopust dopadnie cłeka byle ka.

431.

Dopusta ludzisków zespolajom.

432.

Dopusta porami krocajom.

433.

Dos drugiemu zone, som obłapios słome.

434.

Dos palec, to i rynki siyngnom.

435.

Dre poniejedyn niby świnią wór.

436.

Drogo chałupecka, kany matulecka.

437.

Drzewiyj bywało nie tak.

438.

Drzewiyj dobrze było, kie sie zbójowało, kielo dutków
było, telo sie zbiyrało.

439.

Drzewo cłekowi za kolybke i truchłe.

440.

Drzimie sie rado.

441.

Drzywka przygino sie za młodu.

442.

Dukatami bedzies sioł, kochanecke bedzies mioł.

443.

Dusa jako zamiaruje, tak i ulatuje.

444.

Duse uwolnione idom w rodnom strone.

445.

Dutki dutków przycyniajom.

446.

Dutki przycyniajom ślebody.

447.

Dutków ze studni sie nie nabiere.

448.

Duzo spanio, krótko zycio.

449.

Dwie kochanki, przecie zdrada, jak ta płace, drugo rada.

450.

Dwie niewiasty na jarmaku i godanio cud do znaku.

451.

Dwom Bogom służyć sie nie do.

452.

Dyć wilk sie nie myje, a przecie zyje.

453.

Dysca nie wymłócis, potoka kijem nie wyrtnies.

454.

Dziadowi dawoj nie konie, ba torbe i kij.

455.

Dzieci dzierzom płac i śmiych we jednyj torbie.

456.

Dzieci i ryby głosu ni majom.

457.

Dzieciom słonka nie załować, zaś do brzuscant im ładować.

458.

Dziedzina i ojcowizna som syćkim.

459.

Dziedzina to my.

460.

Dziod z dziadem dwa dziady.

461.

Dzisiok bol, jutro zol.

462.

Dzisiok byle baba kanysi jedzie i zajedzie.

463.

Dzisiok cłek przydzie, jutro pódzie.

464.

Dzisiok cłek zyje, zaś jutro gnije.

465.

Dzisiok gody, jutro głody.

466.

Dzisiok jest wionecek, a na rano śniego siano.

467.

Dzisiok jo, jutro ty, kie dzisiok ty, jutro jo.

468.

Dzisiok masiny, nie zaś cłecy, tak wej przodek zwyrtnon
sie ka plecy.

469.

Dzisiok scynście tu, jutro tamok.

470.

Dzisiok śpiywanie, jutro płakanie.

471.

Dzisiok wesoły, zaś jutro goły.

472.

Dziwaś ka, dziwaś kie i dziwaś co, padnie cłekowi
we zyciu doświadczyć.

473.

Dziyń po dniu nastaje, kozdy inacyj zdaje.

474.

Dziyń sprzycke nagodzo, noc zaś jom ugodzo.

475.

Dziywce siumne nierozumne.

476.

Dziywcyzna piyrso sercu nomiylso.

477.

Dziywcyzna, dziywcyzna, ona zdradzić moze, wte zaś zbój-
nikowi pozol ze sie Boze.

E

478.

Ej, bodej ta bodej, jako tyz ta i bodej.

F

479.

Fałęśnik we zyciu dalekawo nie zondzie.

480.

Figlorz figlorzowaty figlować figluje, bo figlacke cuje.

481.

Flinta kce być cysto.

482.

Fołs casa nie zagrzeje.

483.

Fołs i prawda nie som se radzi.

484.

Fte gróborz pije, kie holera bije.

485.

Fte pozytek z krowy mos, kie do pyska jyj ta dos.

486.

Fte struny zagrajom, kie se naciong majom.

487.

Fto babie dowierz, sobie sie sprzeniewiyrzo.

488.

Fto buduje, niek na pecki nie załuje.

489.

Fto chorości nie spróguje, tyn se zdrowia nie sanuje.

490.

Fto co powiy, a dotrzymuje, tego drugi posanuje.

491.

Fto cyni posmycki, tyn traci onucki.

492.

Fto daje i odbiyro, tyn sie w piekle poniewiyro.

493.

Fto do torby prosi, tyn jom tyz i nosi.

494.

Fto doma chowany, bywo ozmazany.

495.

Fto doświadczy, tyn poświadczy.

496.

Fto drogo kupuje, som se poskoduje.

497.

Fto dróge prostuje, we chałupie nie nocuje.

498.

Fto drugiego obgaduje, tyn do piekła powyndruje.

499.

Fto duzo śporuje, w doma nie nocuje.

500.

Fto dwie sroki za ogony zdaje, tyn bez zodnyj
na koniec ostaje.

501.

Fto gadziny nie sanuje, tyn som siebie osukuje.

502.

Fto gazdówki nie próguje, temu ona nie hasnuje.

503.

Fto gazduje, nie próznuje.

504.

Fto godnie orze, mo chlyb w kómorze.

505.

Fto godo o nicem, tego śmignij bicem.

506.

Fto grywo w karty, mo łeb obdarty.

507.

Fto kocho dziedzine, tyn kocho ojczyne.

508.

Fto kogo miyłuje, wrodności nie cuje.

509.

Fto kogo rod widzi, cynsto sie go wstydzi.

510.

Fto kogo rod widzi, z daleka sie ku niemu śmieje.

511.

Fto kupi sumara, bedzie se śnim pora.

512.

Fto kupuje, nie przewodzi, tyn kulawe kupi, fto sie zynić
nie spróguje, tyn do śmierzci głupi.

513.

Fto mo cas, niek rackuje.

514.

Fto mo dostoć, to dostoji i nicego sie nie boji.

515.

Fto mo honor, za nic mo piniondze.

516.

Fto mo ksiyndza w rodzie, biyda go nie bodzie.

517.

Fto mo na pamiynci, tyn nie daje z chynci.

518.

Fto mo psoły, lize miód, fto mo dzieci, wonio smród.

519.

Fto na cas wstaje, temu Pon Bóg daje.

520.

Fto na gołyj ławie lygo, temu scynście ino migo.

521.

Fto ni mioł kaca, nie wiy co to smutek.

522.

Fto ni mo rodziny, tyn bez zochyliny.

523.

Fto ni mo skół, robuje niby wół.

524.

Fto ni mo we łbie, musi mieć w nogak.

525.

Fto ni mo złota ni miedzi, płaci tym na cym siedzi.

526.

Fto nie cuł ślebody, tyn nie bywoł młody.

527.

Fto nie kocho ino zwodzi, temu zycie nie nagodzi.

528.

Fto nie lezy, niek ta stoi.

529.

Fto nie smaruje, tyn nie jedzie.

530.

Fto nie słucho ojca, matki, to słucho psijj skóry.

531.

Fto nie stroni od pokusy, tyn nie zbawi swojyj dusy.

532.

Fto nie wierzy, niek se zmirzy.

533.

Fto nie zaśperuje, tyn ni mo.

534.

Fto nieskoro przichodzi, som se skodzi.

535.

Fto obdalno nocuje, nicego nie pocuje.

536.

Fto od strachu skapie, temu bździnami zwoniom.

537.

Fto paskuda, bulka wody, pół nicego, tego zycie do nicego.

538.

Fto pije, marnie zyje.

539.

Fto pijo nie wode, przepije urode.

540.

Fto płuce flaki, dumo ze kozdy taki.

541.

Fto po świecie chodzi, to go świat uwodzi.

542.

Fto pod kim dziure ryje, som do niyj wpadnie.

543.

Fto poziora nie daje, biydokiem ostaje.

544.

Fto poziora se nie daje, trafio w zyciu na rozstaje.

545.

Fto rano wstaje, temu Pon Bóg daje.

546.

Fto rano wstaje, to je niewyspany.

547.

Fto robić nie umie, niegze to zrozumie.

548.

Fto se idzie zbijać, kraść, za pasłanie mo se chraść.

549.

Fto serce postrodo, to i głowe stracić moze.

550.

Fto sie boji, tyn sie nie ostoji.

551.

Fto sie głuptokiem narodzył, tyn głuptokiem zemre.

552.

Fto sie górnje nosi, o rozum sie prosi.

553.

Fto sie lubi, tyn sie cubi.

554.

Fto sie miyso z plewami, to go świnię zezrejom.

555.

Fto sie nie boji, kozdyj biydzie dostoji.

556.

Fto sie nie dozyniyl, to sie dozyni.

557.

Fto sie nie obziyro na zadnie kółka,
tyn choćjako wygazduje.

558.

Fto sie nie ucy, temu biyda dokucy.

559.

Fto sie ochłopi, tyn piórecko utopi.

560.

Fto sie roz na goroncym spiece, tyn na zimne ducho.

561.

Fto sie w nozkak cuje, w hore niek próguje.

562.

Fto sie zapytuje, błynda nie obcuje.

563.

Fto sie zyni, tyn sie odmiyni.

564.

Fto siyle pocuje, niegze sie próguje.

565.

Fto sposoba nie uznaje, niek sie z babom nie zadaje.

566.

Fto starości dozywo, młodość sie mu odzywo.

567.

Fto starość pocuje, to młodość zbacuje.

568.

Fto suko, tyn stuko.

569.

Fto swojego nie sanuje, to i cudze mo za nic.

570.

Fto światem zwikruje, kory dostympuje.

571.

Fto torbe nosi, tego torba poniesie.

572.

Fto usy otwiyro, jasność do łba mu zaziyro.

573.

Fto w chorobie, jako moze cyni zdrowie.

574.

Fto w dymie staje, dymem przyndzie.

575.

Fto winko popijo, temu zycie mijo.

576.

Fto wionek zabiyro, matce niek odbiyro.

577.

Fto wydanie obiecuje, tyn gorzołki popróguje.

578.

Fto wysoko sie niesie, nondzie wyzse drzewo w lesie.

579.

Fto z babom nie lygo, cosik mu dolygo.

580.

Fto z Bogiem, Bóg śnim.

581.

Fto z djabłem narobio, śnim tyz umiyro.

582.

Fto z iskry ciupagi zrodzony, nie strasne mu dziwozony.

583.

Fto z kim przestaje, takim sie staje.

584.

Fto z poziora sondzi, bywo ze i błondzi.

585.

Fto za barz przebiyro, zycie mu doskwiyro.

586.

Fto za cymsi zbytnio goni, to sie cynsto som przegoni.

587.

Fto za kim ryncy, temu djaboł grzdyncy.

588.

Fto za młodu lejbusiuje, to na starość głód pocuje.

589.

Fto za młodu źle gazduje, tyn na starość biyde cuje.

590.

Fto za serce sercem płaci, tyn mo wsyndy siostry, braci.

591.

Fto za zycio lamyntuje, tyn po śmierzci pokutuje.

592.

Fto za zycio nie spróguje, to po śmierzci nie pocuje.

593.

Fto zajynce mo sumiynie, niek w chałupie mo zbawiynie.

594.

Fto zbójnikiem budzie, samym wiyrskiem pódzie.

595.

Fto zmocoł, niek i susy.

596.

Fto zowidzi, z dobra sydzi.

597.

Fto zyciu rozumie, tyn i zyc tyz umie.

598.

Ftoro pódzie za starego, nie barz dozno hasnu śniego.

599.

Ftory ino ozkazuje, tyn drugiego i nie cuje.

600.

Ftory jy ostatki, bywo piykny i gładki.

601.

Ftory piyrasy, tyn lepsy.

602.

Ftoś jest, toś jest, aleś jest.

603.

Ganic nie štuka, ba štuka zrobić.

604.

Gazda suko gazdy.

605.

Gazdówka bez chłopa, to jakoby chałupa bez dachu.

606.

Giewonta sie nie przezyje, ba on syćkik nos przykryje.

607.

Gładziućkie mo licko Polsko katolicko.

608.

Głodnemu chlyb na myśli.

609.

Głos słychać, chłopa nie widać.

610.

Głowa po to, by wiedzieć porzondek zrobić.

611.

Głód lynistwo tympi.

612.

Głód wygno i wilka z lasa.

613.

Głód za dobrom kucharke stoi.

614.

Głupi jako masło w lecie.

615.

Głupi mondrym sie staje, kie bajać przestaje.

616.

Głupi rzeknie, ciele beknie.

617.

Głupi sie cłek rodzi i głupi umiyro.

618.

Głupi tyn pies, co pana nie słucho.

619.

Głupiego rozumu ucyć, to jakby psi ogon
bez psa przewłócyć.

620.

Głupota i biyda pospólnie krocajom.

621.

Głuptoki kupujom, kupcy sie radujom.

622.

Głuptoków sioć nie trza.

623.

Gma do wiyrska sie dźwigo, dyscycek przyzywo.

624.

Gnój sie kido, nim sie do dojby siado.

625.

Godać se mozes, zaś płacić musis.

626.

Godo modły pod figurom, a zaś djabła mo za skórom.

627.

Gody ciymne, stodoły pełne.

628.

Gody jasne, roki niemasne.

629.

Goni niby pies z przebitom łapom.

630.

Goni, goni i tak zycio nie przegoni.

Dobrego karcma nie zepsuje,
złego i kościół nie naprawi

631.

Gorzołeczka nie miód, choćby i słodko była.

632.

Gorzołeczka pokazuje, co sercysko cuje.

633.

Gorzołeczka trunek, dobro na frasunek.

634.

Gorzołeczka trunek, dobro na smakunek.

635.

Gorzołeczki picie, króci cłeka zycie.

636.

Gorzuj sie dźwigać, jako lygać.

637.

Góra z górom sie nie schodzi, zaś cłek z cłkiem
moze codziyń.

638.

Górolu polany, przywilyj nadany.

639.

Górolowi trzimać sie po góralsku.

640.

Gówna nie tykoj, bo śmierdzi.

641.

Gros do grosa poskładany i dukacik murowany.

642.

Gruska cyjasi, jale ciyń mój.

643.

Grzyf Pana Jezusa trzi razy kusiył.

644.

Grzyf to rzec ludzko.

645.

Grzyfy nierade samotnie chodzajom.

646.

Grzyśnik i dziod Panu Bogu nie dziwni.

647.

Gwara gwarze nierównu.

648.

Gwara, to nasa Kwietno Pani.

649.

Gwiozdecki blinkajom, ludzie sie kochajom.

650.

Gynsi gyngajom, połednina zabiyrjom.

651.

Hań niebo, ka i serce.

652.

Hej Boze, Boze, jakiz świat syroki.

653.

Hej bywało, bywało, dyć przesło.

654.

Hej, ide w las, piórko mi sie migoce.

655.

Hej, Świecie, Świecie!

656.

Hej, wyonacy hadukat gazde na gaździka.

657.

Herešta nie dlo psów.

658.

Hoćkie hoćkany hoćjako.

659.

Hola bez owiecek, niby baba bez chłopa.

660.

Holny duje, śniyzek psuje.

661.

Honor telo znacy, co honor.

662.

Honora na dutki nie przełożys.

663.

Honora sie nie poniwiyro.

664.

Honorność to cnota, co nie kocho błota.

665.

Hucy baba, niek ta hucy, widno zdrowie fnij dość bucy.

666.

Hyr za bogactwo stoi.

667.

I bydlynciu sama trowa sie przejy.

668.

I habryka bywo za przewodnika.

669.

I kapusta z grochem niedobro, kie przesolono.

670.

I małe kócie cłeka podropie.

671.

I my sie miniyemy po malućkiej kwili.

672.

I orły spadujom.

673.

I robocek piśnie, jak go co prziciśnie.

674.

I uciekać nie sromota, kie sanuje sie zywota.

675.

I w piekle dobrze mieć stryka.

676.

I z jednego pieca chlebuś niejednaki.

677.

I źwyrz potrefi cłekowi do dusy przegodać.

678.

Idom casy za casami.

679.

Idzie jako rusnok z grabinom bez las.

680.

Idzie ta se idzie, niek ta ino idzie.

681.

Idzie zima ku zimie, trza porombać korzynie.

682.

Idzie zima, butów ni ma.

683.

Im cłek wysyj siedzi, rozum rod mu nizyj kielźnie.

684.

Im wiynksy, tym barzyj malučkik dowi.

685.

Imiynio Pana Boga po próźnicy nie trza wołać.

686.

Ino baba moze mieć hrubom noge.

687.

Ino Bóg jedyn wiy, jakie Jego wyroki.

688.

Ino ciele jynzorem miele.

689.

Ino cłek moze sie ku Bogu otworzyć.

690.

Ino fana tak furgo, jako wiaterek ducho.

691.

Ino kwila śturkacki, rodzi spore płacki.

692.

Ino ponieftory smrek twardy urośnie.

693.

Ino śtyry deski i mizerno sata, to cało zasługa
z docesnego świata.

694.

Ino to sie w zyciu znacy, co cie dobrze wyonacy.

695.

Jabko od jabłoni precki nie pado.

696.

Jabusko kie dożre, z jabłonki spada, cłek kie roków don-
dzie, juz nie podhipkuje.

697.

Jadam nie taki był, a baba na nim wyjechała.

698.

Jak bedzie owiesek, nondzie sie i miorka.

699.

Jak burzy na lód, to zwiastuje głód.

700.

Jak cie widzom, tak cie pisom.

701.

Jak długo, wiy ino cas.

702.

Jak gymbom nie prziożysz, to kiesyniom mus dołożysz.

703.

Jak komu co miyłe, to miyłe choć zgniyłe.

704.

Jak kota ni ma, to mysy rzondzom.

705.

Jak ni ma gazdy, to płony kozdy.

706.

Jak nie tak, to tak, byle nie byle jak.

707.

Jak nie zdoles, nie podskakuj, siedź na dupie i przytakuj.

708.

Jak pijać, to za swoje.

709.

Jak pusto w kómorze, psa ni ma w oborze.

710.

Jak sie cłek zalezy, to bee lezoł.

711.

Jak sie cłowiek śpiesy, to sie djaboł ciesy.

712.

Jak sie ni mo, co sie rado widzi, to sie rado widzi, co sie mo.

713.

Jak sie nie otworzys, to nik do cie nie wlezie.

714.

Jak sie nie polepsy, bedzie choćjako.

715.

Jak sie skałke ruso, to sie mek obruso.

716.

Jak sie słucho, to sie i wysłucho.

717.

Jak sie spodobo brudno, to i cystyj nie trudno.

718.

Jak sie z Boga nie spuścis, to nie przepadnies.

719.

Jak sie zima niezbyt srozy, bedom w siyrpniu puste wozy.

720.

Jak tak, to tak, jak nie tak, to nie tak.

721.

Jak wilki nie widzom, koniusia nie zjedzom.

722.

Jak zarobis siecki, nie pij gorzołeczki.

723.

Jaki dudek, taki cubek.

724.

Jaki jest, taki jest, no dyć jest.

725.

Jaki ociec, jako matka, tak syn i tako natka.

726.

Jaki ociec, taki syn, jakie drzewo, taki klin.

727.

Jaki piontek, taki świontek.

728.

Jaki piyrso wrzesiyń, tako bee jesiyń.

729.

Jaki pomysłunek, tako i godka.

730.

Jaki pon, taki krom.

731.

Jaki świder, tako dziurka.

732.

Jakie drzewo, taki klin, jako wóło, tako dóło.

733.

Jakie miyso, tako polywka.

734.

Jakie skrzipce, taki smycek, jaki psiorcyk, taki strycek.

735.

Jakie życie, tako śmierć.

736.

Jakiego oćca mos, takiego se sanuj.

737.

Jakiegoś mie Panie Boze stworzył, takiego mie mos.

738.

Jakimi przywarami gorcek nasionknie, takimi tronci.

739.

Jakiś kijosek wzion, takowym sie podpiyroj.

740.

Jako chlyb mo rogi, tak wej biyda nogi.

741.

Jako dwók ozorów, tak wej i dwók wiar.

742.

Jako Kuba Bogu, tak wej i Bóg Kubie.

743.

Jako ociec ku matce, tak i chłopok ku natce.

744.

Jako rdzo zelazo, tak cłeka stropacyjo trowi.

745.

Jako robota, tako i płoca.

746.

Jako rzepa, tako nać, jako dziywka, tako mać.

747.

Jako se banuje rybecka za wodom, telo chłop banuje za
dzywcyntom młodom.

748.

Jako sie wypościcyło, takowo sie i lezy.

749.

Jako sukać chleba, doradzi potrzeba.

750.

Jako ty ku mnie, tak jo ku tobie.

751.

Jako ty ojcom, tak syn tobie.

752.

Jako wiara, tako ofiara.

753.

Jako Wilijo bywo, takowy rocek ubywo.

754.

Jako woda, taki młyn, jaki ociec taki syn.

755.

Jako wody nie przepłynom, tak dzywcynta tyz nie zginom.

756.

Jako zasiejes, tak zbieres.

757.

Jakom kukiełecke komu dos, tako ci sie wróci.

758.

Jakoz babom nie wierzyć?

759.

Janosik nie taki był, dyć na hoku skończył.

760.

Janosika imie nigda nie zaginie, ani na wiyrsycku,
ani na dolinie.

761.

Jaskólecka loty przinizuje, dyscyk bez to pokazuje.

762.

Jaskólecka w kwietniu gniozdecko ryktuje, owiesek
w sonsiecku spory zamiaruje.

763.

Jednego to ciesy, drugiego zaś śmiesy.

764.

Jednemu motyka goli, drugiemu i brzitwa nie fce.

765.

Jednemu pomogo, drugiemu skodzi.

766.

Jednemu stoi za cosik, drugiemu worce psinco.

767.

Jedni robiom i zbijajom, drudzy siedzom, popijajom.

768.

Jedni sie mijajom, drudzy ozkwitajom.

769.

Jedni som na dole, drudzy idom na dach.

770.

Jedno ludzkie prawo – śmierć!

771.

Jedno obiecować, drugie dotrzymować.

772.

Jedno w ocy, drugie poza ocy.

773.

Jedno ziorko rodzi, drugie nie nagodzi.

774.

Jednom dziure przytkos, drugo sie pokazuje.

775.

Jednom rynkom dóło przinosi, drugom rynkom
zaś wynosi.

776.

Jednym uchem słuchanie, drugim puskanie.

777.

Jednym zima dokuco, drugik zaś nauco.

778.

Jedyn bywo bogaty, drugi nosi łąty.

779.

Jedyn chory, drugi ni móg, za to z gorcka kiejby wymiót.

780.

Jedyn kradnie z musu, drugi z wóli.

781.

Jedyn krwie utocy, drugi ślinom cyknie.

782.

Jedyn pies zasceko, drugi na to ceko.

783.

Jedyn poniechuje, drugi zaś banuje.

784.

Jedyn robi, drugi psuje.

785.

Jedyn rocek płaci, drugi rocek traci.

786.

Jedyn rod se radzi, drugi rod sie wadzi..

787.

Jedyn roz, to jakoby i nic.

788.

Jedyn ściybo, drugi pruje.

789.

Jedyn z chlebusiem, drugi ze skałom.

790.

Jest dym, musi być i ogiyn.

791.

Jest rózycka, jest i ciyrniok.

792.

Jest stodoła, som i mysy.

793.

Jest zdrowie, to piyknie, ni ma go, to coz poradzis.

794.

Jodło biere sie ze swojego kraja miski.

795.

Juhasicek biydny, nie obłapi nigdy.

796.

Jynzykiem chłopa przemoze byle baba.

797.

Jysce tak nie było, by sie nie kotwiyło.

K

798.

Ka djaboł nie zdole, tam babe pośle.

799.

Ka dostatek chleba, hojności potrzeba.

800.

Ka dutki, tamok i rozum.

801.

Ka jedna kostecka, tamok jest psio sprzycka.

802.

Ka kogo nie prosom, kijem go wynosom.

803.

Ka kucharek seść, nima co jeść.

804.

Ka ni ma prowdy, ni ma i spólnoty.

805.

Ka radość, tam i cnota.

806.

Ka sie świyaci, babe chyci.

807.

Ka służba, tam i płoca.

808.

Kajsi sie podziały, co siumnie śpiywały.

809.

Kany baba rzondzi, tam i djaboł błondzi.

810.

Kany boli chorego, trza sie pytać jego.

811.

Kany djaboł gazduje, tam sie biyde cuje.

812.

Kany drzewo rombiom, tam trzoski lecom.

813.

Kany grosik lezy, ftosi tam pobiezy.

814.

Kany popijajom, tam sie i bijajom.

815.

Kany sie kroco, tamok sie kroco, dyć sie kroco.

816.

Kany siyła, tamok prawo.

817.

Kany ziorno, tam i plewy.

818.

Kapke weseliska, niesie biyde i dzieciska.

819.

Kawa bije na serce, na rozum zaś wódka.

820.

Kawe tyz trza umieć warzić.

821.

Kces z wilkami być, jako one trza ci wyć.

822.

Kciołby być scynścliwy, choć je zbyt lyniwy.

823.

Kconcy nie kconcy kce kcieć.

824.

Kie baba do cłeka z grabiami, ty do niyj z cepami.

825.

Kie baba do cłeka z nozem, ty do niyj z kosom.

826.

Kie baba i janioł nie zdolom, jysce chłop poradzi.

827.

Kie baba jest, to sie cuje co jest.

828.

Kie barana sie pragnie, trza pytać o jagnie.

829.

Kie baraniny chybio, to wilk za wilka sie chyci.

830.

Kie barzyj widać, to i barzyj słychać.

831.

Kie biyda pucy, ino o jutrze sie hucy.

832.

Kie biyda, to do zyda, zaś po biydzie, nie trza cie zydzie.

833.

Kie brzuchowi głodu za dutka przycynis,
to go pote ni trzoma śniego nie wyczynies.

834.

Kie cego za wiela, to i świnią nie fce.

835.

Kie cego za wiela, to nie hasnuje.

836.

Kie chodzowół, obiecowół, kie sie mu dostało,
chodzynie ustało.

837.

Kie ci sie nazdaje, co biyda umarła, boc ze idzie drugo
i ogon zadarła.

838.

Kie cie bedom cepić, pożryj do powały, coby ci dzieciska,
boskiem nie chodzały.

839.

Kie cijnzkawo dusy, modlitwa jom rusy.

840.

Kie cłek przemyśluje, co juz bee w niebie, przidzie djaboł
z workiem, weźnie go do siebie.

841.

Kie cłekowi dujawice wiejom, wte mu Pon Bóg
rzetelnom nodziejom.

842.

Kie co fto miyłuje, rod o tym tokuje.

843.

Kie co komu miyłe, moze być i zgnyłe.

844.

Kie dobrze piyntami zakrzesać, to i mróz dostympu ni mo.

845.

Kie fces, to zrobis.

846.

Kie fto do cie skałom, ty do niego chlebem.

847.

Kie ftosi przydzie, to som powie po co.

848.

Kie gazdy nie staje, parobek nastaje.

849.

Kie godać, to godać, kie cicho siedzieć, to cicho siedzieć.

850.

Kie gore, nie trza krziceć, ba wode loć.

851.

Kie goryc na serce siado, wtedy człowiek nic nie godo.

852.

Kie grosa chybio, to i suchy chlebicek drogi.

853.

Kie holny zaduje, monke sie sypuje.

854.

Kie iść, to iść i iść.

855.

Kie jakosi rybka, popod serce pływo, to cłeka na nuku,
syćko pobolywo.

856.

Kie jest pocontek, bee i koniec.

857.

Kie kohut zapieje, pogoda sie kwieje.

858.

Kie kota nie staje, mysy dokazujom.

859.

Kie kradnies, to i dej.

860.

Kie liska odchodzi, kura nie zawodzi.

861.

Kie mom, zjym som, kie mos, zjymy wroz.

862.

Kie mos głowe, miyj i rozum.

863.

Kie mowa na wiater, kij sie zdo na pozytek.

864.

Kie muzike chycom usy, zrazu bywo lzyj na dusy.

865.

Kie na ciele tłuŝto, to w sokiewce pusto.

866.

Kie na jesiyn grzmi, chłop o wieŝnie ŝni.

867.

Kie ni ma ochoty, nijakie roboty.

868.

Kie ojcowie ŝnijom, dzieciska sie gzijom.

869.

Kie pastyrze sie sprzycajom, wilki owce porywajom.

870.

Kie podumies, to i umies.

871.

Kie pogoda jak siba, orze Skiba, kie kapie z dachu,
órz ty Lachu.

872.

Kie pokochos ŝraŝnie, to i słuonko gaŝnie.

873.

Kie pokrzepis, to i skrzepis.

874.

Kie pozytku chybio, robote sie zbywo.

875.

Kie sanujes siebie, bedom tyz i ciebie.

876.

Kie se nie pomozes, to i Pon Bóg cie nie skrzepi.

877.

Kie se weźnies hadukata, siyngoj zaroz po dukata.

878.

Kie sie baba rozpanosy, to i djabła wypatrosy.

879.

Kie sie baba z chłopem sporzy, pobiyroj sie od nik skorzyj.

880.

Kie sie chciyjba pokoze, to i moc sie okoze.

881.

Kie sie cłek ozyni, juz sie nie wyprzongnie,
jaz nogi wyciongnie.

882.

Kie sie cłowiek śpiesy, to sie djaboł ciesy.

883.

Kie sie grosa nie sanuje, to sie biydy pokostuje.

884.

Kie sie krace, to sie wykrace.

885.

Kie sie lezy, to sie nie kopyrtnie.

886.

Kie sie miyłość cuje, to i tchu brakuje.

887.

Kie sie nie dogodzi, zwada zwade rodzi.

888.

Kie sie pije, to sie zyje.

889.

Kie sie pługa nie uzyje, to go skoro rdzo przykryje.

890.

Kie sie posuko, to sie i nondzie.

891.

Kie sie tońcy, trza muziki słuhać.

892.

Kie sie za wiela fce, to przichodzi małym sie obyjsć.

893.

Kie sie zbyrko i zbyrko, to sie wyzbyrko.

894.

Kie sie zbytньо cłek nie śpiesy, to i nondzie co go ciesy.

895.

Kie sie złego zakostuje, kozde dobro sie sanuje.

896.

Kie sie zyjdzie stary z młodom, to jak sporzyć ogiyn z wodom.

897.

Kie słuchos, to głupio nie pytos.

898.

Kie spodki wionzajom, jeść i pić dawajom, zaś kie juz łacom, to kijoskiem płacom.

899.

Kie spółnik nicego, płoty do nicego.

900.

Kie syćka zdrowi, dochtora boleść chyto.

901.

Kie syćko cłeka odyńdzie, wiara i dumacka ostajom.

902.

Kie śmiałości nie brakuje, to i siyłe sie pocuje.

903.

Kie trwoga, to do Boga.

904.

Kie ty nic i jo nic, nie bedzie nic.

905.

Kie uparte, ciorta worte.

906.

Kie upiecone, to trza i zjeść.

907.

Kie urody ni ma, wolno niom grzysyć.

908.

Kie w chałupie zyjom w zgodzie, to im biyda nie dobodzie.

909.

Kie w sercysku cłeka ozwie sie kochanie,
ni moze sie dockać na kozde spotkanie.

910.

Kie wartujom mocki, trzeba ciymnyj nocki.

911.

Kie we Wilijom Syćkik Świyntyk mróz, sowoj wóz,
kie ni ma mroza, nie chowoj woza.

912.

Kie wesoło mina, bywo lepko ślina.

913.

Kie wiary ni mos, ludziom jyj nie odbiyroj.

914.

Kie wilcy we zgodzie, zmiyłowanio trzodzie.

915.

Kie wiys ześ z Boga, krzepko sie Go chytoj.

916.

Kie zbójnik zaśpiywo, Krywoń mu odpowiy,
bo o jego sprawie, nifto drugi nie wiy.

917.

Kie zima nijako, płone bee lato.

918.

Kieby babka wonsy miała, to za dziadka by nastała.

919.

Kieby było, jako było, to by sie nicego zyło.

920.

Kieby cłek fciół syćkiego załować, płoń by napłakoł.

921.

Kieby dyscyk nie loł, toby nie kapało.

922.

Kieby koty Pana Boga miały, toby go na kociom modłe
wyzdajały.

923.

Kieby koza nie hipkała, toby nozki nie złomała.

924.

Kieby nie Jewa, toby Jadom w raju bytowoł.

925.

Kieby nie klin i mech, toby budorz zdech.

926.

Kieby sie wróciło wcorajse wiecerse, byłoby niejedno
serdusko weselse.

927.

Kieby wietrzyska nie było, świat by sie zastoł.

928.

Kiejby nie Kaśka, nie byłoby Jaśka.

929.

Kielo fto mo w głowie, to poznos po słowie.

930.

Kielo kukułka kuknie, telo rocysk stuknie.

931.

Kielo telo, takiyj jakiyj skoły, mieć nie zaskodzi.

932.

Kielo w cłeku ciyrpliwości, telo fnim tyz i mondrości.

933.

Kieltosia kieltosiwatego kielturnek.

934.

Kiepskiyj tonecnicy i kosula wadzi.

935.

Kieś nie poseł na noc, nie chodź na świtaniu.

936.

Kieś se piwa nawarzył, to go wyśreboj.

937.

Kieś zbój, to sie bój.

938.

Kij i skała majom dwojake prawo.

939.

Klina ino klin zmoze.

940.

Kłap, kłap, idzie cap.

941.

Kochanecek janiołeczek, chodzi rocek, mo wionecek.

942.

Kochanie za płotem, zaś wesele potem.

943.

Kochanio sie nie kupi.

944.

Kochanio sie nie uwionze kiejby bycka.

945.

Kocho, lubi, sanuje, nie kce, nie dbo, śpasuje, we słowie,
we myśli, we sercu, na ślubnym kobyrcu.

946.

Kochoj bliźniego, jako siebie samego.

947.

Kociel gorckowi prziganio.

948.

Kogo biyda dusi, tyn i syćko musi.

949.

Kogo ciesy śpiywka, kogo ciesy granie, temu płony hasen
niesie gazdowanie.

950.

Kogo cudze kusi, swoje stracić musi.

951.

Kogo ni ma, to go nie widzom.

952.

Kogo Pon Bóg stworzy, tego nie umorzy.

953.

Kogo zycie wypróguje, tego tyz i poznakuje.

954.

Koła wedle kościoła, osie we wsi.

955.

Komu biyda dokucy, tego zycio naucy.

956.

Komu chybio odwogi, niek smaruje nogi.

957.

Komu co pisane, tego docko.

958.

Komu dobrze, to rod sie go lyn' chyto.

959.

Komu koniusia cy woła chybio, padnie mu orać krowom.

960.

Komu ociec nie pobłogoslawi, tego niescynście nie ostawi.

961.

Komu pochnom dziywki, temu robota śmierdzi.

962.

Komu sie nie kce cyrpieć malučko, temu padnie
cyrpieć duziučko.

963.

Komu sie nie lyni, temu sie zielyni.

964.

Konia ciesy owies, krowe koniecyna, starego pinionzki,
młodego dziewczyna.

965.

Konia uzyc, som siedź w chałupie.

966.

Koniuś ciongnie kozdego, rozumnego i głupiego.

967.

Koniusz pośmigany, dyrdo sporzyj kany.

968.

Koń choć śtyry nogi mo, to sie mu utknonć trefi.

969.

Kosula ciału blizso, niżli kabot.

970.

Kot dróge przechodzi, dopust sie nagodzi.

971.

Kot spada na śtyry łapy.

972.

Kotwi sie ta kotwi, jaze sie wykotwi.

973.

Koz sprógowała, zaś pote becała.

974.

Kozde bydle mo jakiesi figle.

975.

Kozde poniechanie, ze zolem spotkanie.

976.

Kozde zło bystro gno.

977.

Kozdego wilka do lasa ciongnie.

978.

Kozdemu furmanowi przytrefi sie wywalić.

979.

Kozdemu kielecko telecko, przycyganić nieprecko.

980.

Kozdo dziedzina mo swój obycoj.

981.

Kozdo grabina mo ostatni scebelek.

982.

Kozdo kosa swojom skołke nondzie.

983.

Kozdo kura gdoce, kie jojko zniesie.

984.

Kozdo noc potrzebuje moc.

985.

Kozdo nowo mietła nicego miecie.

986.

Kozdo pliska swój ogócek kwoli.

987.

Kozdo potwora nondzie amatora.

988.

Kozdo rózycka po casie oblatuje.

989.

Kozdo rzec mo swój cas.

990.

Kozdo rzec pokazuje dwie strony.

991.

Kozdo świnia rada sie toplo.

992.

Kozdy cłek bez zycie syje śmierć.

993.

Kozdy cłek cosi przicygani.

994.

Kozdy dźwigo stropacyje, jak nie swoje to choć cyje.

995.

Kozdy frajrz ino do casa podchlybio.

996.

Kozdy furmon nosi bic.

997.

Kozdy gładki u swojyj matki.

998.

Kozdy głupi, kie go biyda złupi.

999.

Kozdy juhas dobrze pasie, fte kie baca przy sałasie.

1000.

Kozdy kij mo dwa końce.

1001.

Kozdy kot na śtyry nogi hipko.

1002.

Kozdy kramorz swój towor kwoli.

1003.

Kozdy kroco ka kroco.

1004.

Kozdy kwiotek opadnie.

1005.

Kozdy lis mo do jamy nie jednom dziure.

1006.

Kozdy lud mo swoje powiostki.

1007.

Kozdy mo krzize wedle swojyj miary.

1008.

Kozdy mo swojego mola.

1009.

Kozdy porwiś uwazuje, ze i drugi porwisiuje.

1010.

Kozdy przyndzie jako moze.

1011.

Kozdy ptosek do gniozda ciongnie.

1012.

Kozdy ptosek gałgon, kie gniozdo kolo.

1013.

Kozdy sobie rzepke skrobie.

1014.

Kozdy swego suko.

1015.

Kozdy swoje brzemioncko nosi.

1016.

Kozdy swojik dobroci strzeze.

1017.

Kozdy tam ciongnie, ka sie ulongnie.

1018.

Kozdy wedle swojyj miery miyrzy.

1019.

Kozdy zwon jakosi bije, kozdy cłek jakosi zyje.

1020.

Kozdy zycie swoje kuje.

1021.

Kradzione nie tucy.

1022.

Krapecka, krapecka, bedzie ociupecka.

1023.

Krawcowi igiełka wte ino sie świyci, kie do niyj
nie rzodko nawlyko se nici.

1024.

Krew na drzewie płoscyce mrowi.

1025.

Krew nie woda, zycio skoda.

1026.

Krocać mus, bo cas cieknie, nim do reśty nie ucieknie.

1027.

Krocek za krokiem, przyndziesz niedobockiem.

1028.

Krowa ftoro porykuje, wiela mlyka nie daruje.

1029.

Krowa u spółnika wse lepo.

1030.

Króciućko świyci, co sie wartko niyci.

1031.

Kruk krukowi oka nie wykole.

1032.

Krynci, jako robok w rzyci.

1033.

Krzipota kie dowi, podbioł jom sposobi.

1034.

Ksiondz choćby był i w lesie, to mu kozdy doniesie.

1035.

Ksiondz kozanio dwa razy nie godo.

1036.

Ksiyndza pociórzy nie trza ucyć.

1037.

Ksiyndza słuchać, swoje dumać, kuferecek zapiyrać.

1038.

Ksiyndzem być, ksiyndzem być, powiadała mama,
cemuz zokonnicom nie ostała sama?

1039.

Ku dochtoram noblizynie, moc dopustów znaleziynie.

1040.

Kukułki kukanie, dziywcynciu kochanie.

1041.

Kusi zakozane, myncy co nie dane.

1042.

Kwaśnica krzywi gymbusie, za to prości flacusie.

1043.

Kwieciyń suchy, nie niesie otuchy.

1044.

Kwile baby poprógujes, zaś bez zycie pokutujes.

1045.

Las i dziywka cłeka zmogom.

1046.

Las mo swoje prawa.

1047.

Las nie powiy.

1048.

Las zre nie krowa, ba siykiyra.

1049.

Las, to je nie bajto.

1050.

Las, to las.

1051.

Latkiem próznowanie, zimom biydowanie.

1052.

Lato zbiyro, zima pozyro.

1053.

Legnie stary, zrazu chrapi i dziywcyncia nie obłapi.

1054.

Lekcyj okalicyć, jako polycyć.

1055.

Lekućkie godanie, gorse wyzdajanie.

1056.

Lekućko przichodzi, lekućko uchodzi.

1057.

Lekućko robota, kie ku niyj ochota.

1058.

Lekućko sie biere, cinyzkawo oddaje, kie cego nie staje.

1059.

Lekućko sie obiecuje, duzo gorzyj dotrzymuje.

1060.

Lepiyj biyde klepać, jako we świecie banować.

1061.

Lepiyj by sie przebić kołem, jako tońcyć z babskim wołem.

1062.

Lepiyj być na przodku miyndzy malučkimi,
jako na ostatku miyndzy wielgaśnymi.

1063.

Lepiyj być poślednim gazdom, jako parobkiem u piyrsego
gazdy we wsi.

1064.

Lepiyj byle jako jechać, niżli nicego krocać.

1065.

Lepiyj dźwigać, jako ścigać.

1066.

Lepiyj późnawo, jako nigda.

1067.

Lepiyj sie gwarzy, kie fajka parzy.

1068.

Lepiyj siedzieć w mule, jaka sie wydać nie do wóle.

1069.

Lepiyj wilkołokiem, jako nieborokiem.

1070.

Lepiyj z brzyćkim pod pierzynom, jako z siumnym
pod jedlinom.

1071.

Lepiyj z kobyłom pociyrze klepać, jako z głupim godać.

1072.

Lepiyj z rana po ćmie ścigać, jako sie z lawinom migać.

1073.

Lepse deko handla, jako kilo roboty.

1074.

Lepse dziywce, jako pole, bo wej ono sie przepije,
zaś z dziywycniem świat zezyje.

1075.

Lepse jedno dziywce, niżli śtyry wdowy.

1076.

Lepse kielo telo, jako nic.

1077.

Lepse prociwi sie dobremu.

1078.

Lepse winy darowanie, jako w sondak prawowanie.

1079.

Lepso biyda przy cnocie, jak sromota przy złocie.

1080.

Lepso chudo zgoda, jako tłuste prawo.

1081.

Lepso jedna babina, jako cało rodzina.

1082.

Lepso jednacka, jako spiyracka.

1083.

Lepso rybka, niżli pipka.

1084.

Lepsy brzyćki z cym, jako piykny bez nicego.

1085.

Lepsy jaki taki skrzepunek, niżli godka o ratunek.

1086.

Lepsy niedosolony, jako przesolony.

1087.

Lepsy rydz, jako nic.

1088.

Lepsy swój, jako niepilok.

1089.

Lepsy wróbel na dachu, jako orł na turni.

1090.

Liska kur nie dowi wedle swojy dziury.

1091.

Ludzie i młodość mijajom, ino siwe wyrchy ostajom.

1092.

Ludzie kie zawiedom, nadzieja w Bogu.

1093.

Ludzie ludzi wspomogajom, ludzie ludziom zagrozajom.

1094.

Ludzie przemijajom, hyr i śpiywka ostajom.

1095.

Ludziska głowickami kryncom co raty,
a biydy ze świata wygnać ni mogom.

1096.

Ludziska kie sami nie krocajom, to sie ik za nos wodzi.

1097.

Ludziska ostajom, ojce sie mijajom.

1098.

Ludziska ozorami wse mleli, mlejom i mleć bedom.

1099.

Ludziska pokracniejom niby kosówka.

1100.

Ludziska som równi ino we wierze.

1101.

Ludzko krziwda dowi.

1102.

Ludzko praco nie popłaco.

1103.

Ludzko rzec krzize nosić.

1104.

Luty, podkuj buty.

1105.

Lynia ino biyda poganio.

1106.

Lzyj brać, jako dać.

1107.

Lzyj starego dźwigać, niżli młodego ścigać.

1108.

Łata dziure zastawi, dziura łate zostawi.

1109.

Łatwiyj sie psuje, jako naprawio.

1110.

Łatwo poradzić, gorzyj zaradzić.

1111.

Łysemu grzebiynia nie trza.

1112.

Łysy sie wartko wycese.

1113.

Maj chłodny, urodzoy godny.

1114.

Malućki młyn i duzom wodom bogato nie namle.

1115.

Malućki przed Bogiem, mocarny w zyciu.

1116.

Malućkie dziywcontko, nicego posłuzy, bo i z małyj fajki,
tyz sie dobrze kurzy.

1117.

Malućko iskierka duzy ogiyń nieci.

1118.

Małe dzieci duzo piscom, duze dzieci duzo niscom.

1119.

Małe dzieci, mały kłopot, duze dzieci, duzy kłopot.

1120.

Małojodka, gównno zaś jak kłodka.

1121.

Mały Moj, krowie dej, Wielgi Moj, w pole gnoj.

1122.

Markotno ciskać kwiotek do groba.

1123.

Marności uwodzom i drózecke grodzom.

1124.

Marzec wypiece, kwieciyń wysiece.

1125.

Masne spozywanie, głoda odcuwanie.

1126.

Maziom wóz wyonacyć, to skrzypioł nie bedzie.

1127.

Mierom gładkości, babsko łydka za zowiosem drugim.

1128.

Miesioncek by świyciył, kieby nie kmury.

1129.

Miesioncek mglistawy, dyscycek bliskawy.

1130.

Minena sie wiesna, minie sie i lato, zaś cijnzkawo zima,
ino ceko na to.

1131.

Minionyk rocysk cłek nie wyrtnie.

1132.

Minyno sie wiela, nuta jest do siela.

1133.

Miołby on cie kiedy, to lepiyj ty go juz.

1134.

Miyj nodzieje w Bogu, zaś w tórbce syr.

1135.

Miyłość do sie samego, rada dowi drugiego.

1136.

Miyłość nosi opaske na ocak.

1137.

Miyłość poniejednego wyonacy.

1138.

Miyłość sie nondzie i miyndzy śmieciami.

1139.

Miyłość stoi miyłościom.

1140.

Miyłość zespolo, nienowiść ozruwo.

1141.

Miyłyz Boze, Mocny Kany, piykny tyn świat ukochany.

1142.

Miyndzy panami, trza strugać pana.

1143.

Miyndzy wiyrsyckami, dolinki siadujom, miyndzy
dolinkami, wiyrsycki wzlatujom.

1144.

Młodemu toniec, staremu różaniec.

1145.

Młodość cłeka ginie, jak śniyzek w dolinie.

1146.

Młodość przelatuje, zycie ulatuje.

1147.

Młodość śperuje, starość waruje.

1148.

Młody cłek, cielynciu podobny.

1149.

Młody jysce nie cłek, zaś stary juz niy.

1150.

Młody karcme zdobi, stary jom sposobi.

1151.

Młodzi ku młodym, zaś starzy ze starymi.

1152.

Młodziućko dziywycyna, gibko jak chabina.

1153.

Mo chlyb rogi, biyda nogi.

1154.

Moc Bosko nie dziś, to jutro.

1155.

Mocniyjsy, słabsego dowi.

1156.

Modlitwie, ni ma jako casa załować.

1157.

Modlitwom i pracom, ludzie sie bogacom.

1158.

Mody bywajom, górole ostajom.

1159.

Mokry moj, zytko niby goj.

1160.

Mondry cłek po niewcasie.

1161.

Mowy casa trza sie ucyć.

1162.

Moze być na poły zgniłye, kie co komu w zyciu miłye.

1163.

Moze co być, choć sie widzieć nie do.

1164.

Moze i som jest tacy, co kaca nimieli, dyć coź oni
w zyciu culi, coź oni widzieli?

1165.

Mozół sie nacyno, kie sie co zacyno.

1166.

Muru głowom sie nie przebije.

1167.

Musowo załuje, fto z babom wojuje.

1168.

Muzicka, muzicka, to uciecha świata, kozdemu sanować,
swoje młode lata.

1169.

Muzika i granie, zycio umiylanie.

1170.

Muzika ozywi i młodość zbacuje, kie do ucha wpadnie
i sie jom pocuje.

1171.

Myndrek obiecuje, głupi sie raduje.

1172.

Mysy harcujom, kie kota nie kujom.

1173.

Na biyde narzyko sie w chałupie.

1174.

Na biydoka wsyndy kapie.

1175.

Na całym dziury nie sukuj.

1176.

Na ciynzkie godziny, ni ma i rodziny.

1177.

Na dziada torby nie trza wiysać.

1178.

Na Gawła słota, w lecie duzo błota.

1179.

Na godnom kupke, to i djaboł dołozy.

1180.

Na Gody kie ciece, zima sie powlece.

1181.

Na grochu i moczorowi nogi sie ozjadom.

1182.

Na holi, ziorko kłóska nie zniewoli.

1183.

Na Jadama i Jewy, odpusco sie gniiwy.

1184.

Na Jantka pogoda, na Pietra zaś woda.

1185.

Na klin trza klina.

1186.

Na kozdego kijosek sie nondzie.

1187.

Na kozdy chlebuś zymby sie nońdom.

Kie muzike chycom usy,
zrazu bywo lzyj na dusy

1188.

Na kozdy wiyrsycek dróżka niejedna.

1189.

Na Morcina, nolepso gynsina.

1190.

Na nauke nigda zawcas i nigda późno.

1191.

Na obłudzie nic daleko nie pódzie.

1192.

Na ostatnij pościeli, cłek do wóli polezy.

1193.

Na płonom gaździne, chłop wozem nie nawozi,
na dobrom i w torbie nanosi.

1194.

Na pochyłe drzewo koza rada skoce.

1195.

Na pocontku strojno, zaś za rocek dojno.

1196.

Na polanie, na sianie, dobre bywo kochanie.

1197.

Na porwisiu copka gore.

1198.

Na Rok Nowy pogoda, w polu bedzie uroda.

1199.

Na smyntornyj furcie, cłek mature traci.

1200.

Na spaniu sie nie grzysy.

1201.

Na spaniu wrona do garła nie wpadnie.

1202.

Na starość cłek płony, jako ziarno bez dusy.

1203.

Na starość cłek rod dzieci bawi, bo i som jako dziecko.

1204.

Na starość wychodzi młodość.

1205.

Na swoim kozdy gazdom.

1206.

Na swoim nabij, na cudzym zabij.

1207.

Na świecie dość ludzkiego bogactwa.

1208.

Na świtanu spanie nolepse.

1209.

Na troski i końskiego łba mało.

1210.

Na twarde zbiórki, djabli syjom worki.

1211.

Na wieki nie bedzie żył nifto.

1212.

Na wychód słonecka, nie bywo wionecka.

1213.

Na zadnie koła trza sie obziyrać.

1214.

Na zbój trzeba kierpce i wesołe serce.

1215.

Na złodziejku copka gore.

1216.

Natura i krew cłeka niesom.

1217.

Ni ma cłeka bez miyłości, ni ma cłeka bez słabości.

1218.

Ni ma cłeka, by kogosi ze swoik na smyntorzu ni mioł.

1219.

Ni ma co iść za starego, bo i ni ma hasnu śniego.

1220.

Ni ma co na biyde cekać, ba zawcasu jyj uciekać.

1221.

Ni ma dymu bez ognia.

1222.

Ni ma głowy, ni ma mowy.

1223.

Ni ma jako juhasom, nic nie robiom ino pasom.

1224.

Ni ma jako ludziom z Bogiem sukać waśni, bo tyz kieby
nie On, nika by nie zašli.

1225.

Ni ma koncika bez krzizyka.

1226.

Ni ma ludzisk złyk do znaku, choć bywajom pełni braków.

1227.

Ni ma potoka bez źródła, zaś smreka bez korzynie.

1228.

Ni ma roda bez wyroda.

1229.

Ni ma rózy bez kolca.

1230.

Ni ma tak źle, by gorzyj być ni mogło.

1231.

Ni ma takiyj biydy, by gorsyj nie było.

1232.

Ni ma takiyj głowy, coby dupe przetrzymała.

1233.

Ni ma takowego, coby syćkie mondrości posiad.

1234.

Ni ma za co pijać, pocyno sie zbijać.

1235.

Ni ma złego bez dobrego.

1236.

Ni ma złego, coby na dobre sie nie wyrzło.

1237.

Ni miała baba kłopotu, kupiła se prosie.

1238.

Ni mo miary, fto nie zno kory.

1239.

Ni mos grabiny, coby nieba siyngła.

1240.

Ni mos to jako las, on na syćkie biydy.

1241.

Ni mos to jako zbój, padnie listek, to sie bój.

1242.

Ni taki, ni siaki, bedzie byle jaki.

1243.

Niby kot łowny, tak i cłek mowny,
jednom chodzajom drógom.

1244.

Niby nika nic, a wse cosi kajsi.

1245.

Niby skrucze pokazuje, zaś skałecke se ryktuje.

1246.

Niby sucho rzepa w rzyci, ponieftory tak sie krynci.

1247.

Nic babie do tego, co mos sekretnego.

1248.

Nic gorsego jako jeść, kie sie nie fce.

1249.

Nic gorsego, nad spółnika złego.

1250.

Nic nie zginie, choć cie minie.

1251.

Nic sie nie pocuje, co sie nie pojmuje.

1252.

Nic sie tam nie świyneci, kany ino chynci.

1253.

Nic tak nie uciesy, jako trzi talynta: śpiywanie i granie
i piykne dziywcynta.

1254.

Nic tak żyć, jako sie zyje.

1255.

Nic wiedzieć, gorzyj pedzieć.

1256.

Nic, to pół litra na trzók.

1257.

Nicego i wdowa, kie młodo i zdrowo.

1258.

Nicego sie ozkracować na cudzym.

1259.

Nie barz tyn drzimie, kogo dług trzimie.

1260.

Nie bedzie z psa baranina, ino zawse bedzie psina.

1261.

Nie bij świyntyj ziymie, bo cie nie przyjmie.

1262.

Nie bój sie złego, ino lyniwego

1263.

Nie było nos, był las, nie bedzie nos, bedzie las.

1264.

Nie choć ku trzom, bo ci nosa utrom.

1265.

Nie chyci sie groch ściany, kie ni ma w niyj spary.

1266.

Nie cyń drugiemu, co tobie niemiyle.

1267.

Nie dlo kota spyrka.

1268.

Nie do kozdego zomka, kozdy kluc pasowny.

1269.

Nie drop sie, ka nie swyndzi.

1270.

Nie duchoj, kie cie nie piece.

1271.

Nie godnie sie pchać, jako świnią do koryta.

1272.

Nie godoj z pachółkiem, kie mozes z gazdom.

1273.

Nie honor chłopu w pościyli umiyrać.

1274.

Nie ino bicem, ba i owsem konia sie poganio.

1275.

Nie ino skoła, ba i zycie mondrości przycyni.

1276.

Nie ino tyn śpiywo, co nicego zyje.

1277.

Nie jednemu biyda pisano.

1278.

Nie jutro, ba dzisiok.

1279.

Nie kielusek, nie dwa, niejednego zwiedła.

1280.

Nie kładź do wiertlika, kie do worka nie włazi.

1281.

Nie kozdego boli, co go nie zaboli.

1282.

Nie kozdemu fce sie fcieć, dyć kozdemu fce sie mieć.

1283.

Nie kozdemu w zyciu dane być Janosikiem.

1284.

Nie kozdo dziewczyna, do zycio sie zdaje, nie kozdo nowina,
skrzepunek tyz daje.

1285.

Nie kozdo siumno, co pyskiem krynci.

1286.

Nie kozdo trowicka, do cudu zielono, nie kozdo dziywcyzna,
na licu cyrwono.

1287.

Nie kozdom fure, do końca trza dowiyżć.

1288.

Nie kozdom skórke worce wyprawiać.

1289.

Nie kozdy dziyń niedziela.

1290.

Nie kozdy furmani, choć sie lyców trzimo.

1291.

Nie kozdy pies Burek.

1292.

Nie kozdy pies konsi, ftory duzo sceko.

1293.

Nie kozes słonecku, by sło na opak.

1294.

Nie kupcy sie z dziadami, bo cłeka wsy oblezom.

1295.

Nie kwol dnia, nim słonecko nie zondzie.

1296.

Nie minie cłeka, co mo go spotkać.

1297.

Nie miysoj sie z plewami, bo cie świniie zjedzom.

1298.

Nie na piosku stawiać, ino skole dawać.

1299.

Nie na to psu dajom, by go ozeźlić.

1300.

Nie na to śpiywanie, by drudzy słyseli, ino na to nuta,
niek sie świat weseli.

1301.

Nie natońcys, kie zasranie grajom.

1302.

Nie ociec, nie matka, dziywcyne wydaje, ino samo zycie,
ludzkie obycaje.

1303.

Nie oćca, nie matki, to psij skóry padnie słuchać.

1304.

Nie pij gorzołECKI, bo cie z pola zniesie.

1305.

Nie po to cłek zyje, by zreć, ba jy po to, by żyć.

1306.

Nie pocnie sowa sokoła, ba ino sowiontka dokoła.

1307.

Nie podskakuj chłopce w górę, bo wybijes w niebie dziure.

1308.

Nie pojys dwoma łyzkami.

1309.

Nie pomogom morgi, dyc i kupy złota, kie cłeka
w kochaniu, odyndzie ochota.

1310.

Nie pomogom zodne gany, kie fto komu obiecany.

1311.

Nie pomoze wiadro wody, kie chybio urody.

1312.

Nie popuść, nie popuść, obycaju swego, bo na stare roki,
uciesys sie śniego.

1313.

Nie portki grzejom, ino krew.

1314.

Nie potrefis, to i nie pchoj sie na afis.

1315.

Nie powiadoj hop, pokieli jeś nie przeskocyl.

1316.

Nie powiadoj juz, pokiela nie skońcys.

1317.

Nie pozondoj ni scygła, ni wilgi, ni mysikrólika z cudzego lasa, ba ino to, co na plecy zarucis.

1318.

Nie prowdy sukoj, ba towarzysiów.

1319.

Nie rodź drugiemu, kie som nie zdoles.

1320.

Nie roz, ani nie dwa, baba chłopa zwiedła.

1321.

Nie rusys cudzego, nie utracis swego.

1322.

Nie rzec Panu Bogu, zbójnikom stoć na zdradzie.

1323.

Nie samym chlebem cłek zyje.

1324.

Nie sata zdobi cłęka, ba cłek sate.

1325.

Nie słuchojcie gynśli, bo sie bedzecie trzynśli.

1326.

Nie stawioj gazdowskik izbów, kieś nie gazda.

1327.

Nie strasne kije, kie matka bije.

1328.

Nie sukoj dziury na całym.

1329.

Nie syćko piykne, co sie piyknie świyci.

1330.

Nie syćko trza zharkać, co ocy widzom.

1331.

Nie syćko złoto, co sie świyci.

1332.

Nie śmij sie dziadku z cudzego wypodku.

1333.

Nie śpasuj, kie śpasów ni ma.

1334.

Nie świstoj, bo cie djaboł weźnie.

1335.

Nie świynci gorki lepiom, ba zduny.

1336.

Nie ta rózo ftorom sie rwie, ba ta ftorom sie kocho.

1337.

Nie tamok trza śpiesyć, kany dobro dróga, ino tamok krocać, ka blizyj do Boga.

1338.

Nie te casy, nie te, na sto dusiu nie te.

1339.

Nie tego ptosina, co jom wiy, ino tego, co jom zjy.

1340.

Nie tego źwyrz, co go licy, ino tego, co mu kwicy.

1341.

Nie to chłopcy radzi, co sie w piecu piece,
ino to im we łbie, co z baryłki ciece.

1342.

Nie tota rózycka, co sie w polu sieje, ino tota bywo,
co sie piyknie śmieje.

1343.

Nie traci tyn, co ni mo.

1344.

Nie trza grusek w popiyle przyspować.

1345.

Nie trza jeść ocami, ba brzuchem.

1346.

Nie trza krakać jako wrony, bo sie bedzie jako ony.

1347.

Nie trza sie boć biydy, bo tyz ona wsyndy.

1348.

Nie trza sie pchać, jako kosula do rzyci.

1349.

Nie trza sie pytać, co było na pocontku,
ba uwazować, co jest.

1350.

Nie trza sie stawiać, jako wes na grzebiyniu.

1351.

Nie trza sie wrozać babom do roboty.

1352.

Nie trza wrozać nosa, do cudzego prosa.

1353.

Nie tykoj, co tykać nie wolno.

1354.

Nie tyn chłop, co we gorzcie pluje, ino tyn, co sucho kuje.

1355.

Nie tyn majster, co zacnie, ba tyn, co skońcy.

1356.

Nie tyn, to tyn, dyć zawse ftorysi.

1357.

Nie ublizy gazda gazdowi, ba dziod.

1358.

Nie uwiedzies we dnie, jedyć wiecór pewnie.

1359.

Nie weźnie capiórek, kie kózka nie daje.

1360.

Nie wiy lewica, co cyni prawica.

1361.

Nie wiy rz psu, koniowi i babie.

1362.

Nie wołoj leśnego nadarymno, ba go zrazu śrutem
po kolanak.

1363.

Nie worce ze śmierziom bić sie, kie Ona to my.

1364.

Nie wódź nos na pokusynie, dej na codziyń powodzynie.

1365.

Nie wse cłek wierzy w Boga, no dyć Bóg wierzy w cłeka.

1366.

Nie wse moj, nie wse roj.

1367.

Nie wsturzoj palca miyndzy dźwiyrze.

1368.

Nie wydawać sie za wdowca, bo on becy niby owca.

1369.

Nie wydres łyzki łakomemu.

1370.

Nie z jednego pieca chlebuś smakujemy.

1371.

Nie za nos świat nastoł, nie za nos przeminie.

1372.

Nie załuj ciała, bo bedzies płakała.

1373.

Nie zawdy dobrze ludziska radzom.

1374.

Nie zawierzoj chłopcu, choćby pedzioł jamen,
pokiela nie klynknie w kościele na kamiyń.

1375.

Nie zdo sie mrugać do ślepego.

1376.

Nie zdrówkoj, kie do cie nie pijom.

1377.

Nie znos ni dnia, ni godziny.

1378.

Nie zol smutku danego na smyntorzu.

1379.

Niebo hań, ka i serce.

1380.

Niedługawo bedzie zima, kie sie w lutym ostro trzimo.

1381.

Niegze stary radzi, zaś młody prowadzi.

1382.

Niejedna drózecka do dziywcyzny wiezie.

1383.

Niejedna nodzieja, nodziejom sie stała, niejedna dziywcyzna,
bez to zapłakała.

1384.

Niejedna, niejedna, chłopca pokochała, niejedna,
niejedna, na chłopca płakała.

1385.

Niejednego bimber zdradziył i do pola wyprowadziył.

1386.

Niejednemu sadło zgadło.

1387.

Niejednyj dziewczynie, kie zaświtać miało,
kochanie we światy, kajsi uleciało.

1388.

Niejedyn sie oblizuje, kie se dziywki popróguje.

1389.

Niejedyn to cuje, kie holny tańcuje.

1390.

Niek ci w sercu gro, kie fto scynście mo.

1391.

Niekze glajcorz chodzi, pokiela sie dudek nie nagodzi.

1392.

Niekze Pon Bóg odpuscuje, mnie zaś tego nie kazuje.

1393.

Niepytany nie godo.

1394.

Niescynście chodzm nie po świecie, ba po ludziak.

1395.

Niescynście porami krocajom.

1396.

Niescynśliwi krześni, co go do krztu nieśli.

1397.

Niesie wrzesiyń, gaździe pełnom kiesyń.

1398.

Niesporo sie tańcuje, kie brzususko głód cuje.

1399.

Niewort taki gwary, co nie daje wiary.

1400.

Nifto majstrem sie nie rodzi.

1401.

Nifto ni mo tego, co se miywco dziywce u kochanka swego.

1402.

Nifto suchego korpiyla nie gryzie.

1403.

Nigda cłek nie wiy, co babie sie spodobo.

1404.

Nigda przez źwyrza du domu nie przichodź.

1405.

Nijak cłekowi żyć, kie lutość we nuku nosi.

1406.

Nijak radzić głuchemu.

1407.

Nijak sie z Panem Bogiem sporzyć, choć lepiyj
być od Niego dalekawo.

1408.

Nijak syćkim dogodzić.

1409.

Nijak zabacować zwyku góralskiego, bo na kozde roki
pociesynie śniego.

1410.

Nijako robota ujmy nie niesie.

1411.

Nijako robota, kie lichy zapłata.

1412.

Nijako štuka furmanić, kie dróga prosto.

1413.

Nijako zgoda, kie ogiyń i woda.

1414.

Nim sie utnie, miary nie trza załować.

1415.

Nim sie zrobi, trza podumać.

1416.

Nim słońko wzyndzie, rosa ocy wyje.

1417.

Nim tłuśty spadnie, chudego djabli weznom.

1418.

Nim wypolis, to nabij.

1419.

Niźli dyscyk kropi, kmury sie zbiyrajom.

1420.

Nociynzyj krocyć.

1421.

Nociynzyj sie ośmielić.

1422.

Nodalyj zońdzie kulawy.

1423.

Nodzieja matkom głuptoków.

1424.

Nofajniyjy jest i miyndzy sietniokami.

1425.

Noga, to noga, zaś kula drewniano, to kula.

1426.

Nogorse, kie duch cęka odstompi.

1427.

Nogorso dróga do nieba.

1428.

Nogorsy z dziada pon.

1429.

Nogorzyj stomponć.

1430.

Nolepiyj sie krzewi, to co sie i plewi.

1431.

Nolepse pinionzki zarobione ryncyskami.

1432.

Nolepse spanie, kie sie nie wiy, ze sie śpi.

1433.

Nolepse włosne śtyry ściany.

1434.

Nopiyrw dumacka, pote dudłacka.

1435.

Nopiyrwyj ty torbe niesies, zaś pote ona cie.

1436.

Nopiyrwyj zyzanie, zaś pote konsanie.

1437.

Noprzód kura jajo znosi, a zaś pote o tym głosi.

1438.

Norymny dwa razy traci.

1439.

Norymny disc telo worce, co babski płac.

1440.

Nosi wionek z jałowca, ftoro idzie za wdowca.

1441.

Nosiumniyjse roki som potracone w górak.

1442.

Nośnyj kury sie nie zarzino.

1443.

Nowiynkso biyda, kie cłek serce traci.

1444.

Nowiynksy hasynt ciekawość niesie.

1445.

Nowy Rok pogodny, to i rocek płodny.

1446.

Nowy Torg, Nowy Torg, przecie piykne miasto, do niego
przestrono, no dyć śniego ciasno.

1447.

O dusyckach staranie, wypominków dawanie.

1448.

O łącznym boku na kraj świata zońdzies.

1449.

Obiecanka cacanka, zaś głupiemu radość.

1450.

Obłudom nikto daleko nie zondzie.

1451.

Ocami nogi splontać mozno.

1452.

Ochotnie słuchomy, kie kogo kochomy.

1453.

Ocka cosi we sie majom, kie sercyska tak chytajom.

1454.

Ocka siwe zalotliwe.

1455.

Ocka uciekajom, kie dziywce kochajom.

1456.

Ocy spoziyrajom, ka sie obracajom.

1457.

Ocy wiadom, nogi niesom.

1458.

Oćca sanować, choćby był i słomiany.

1459.

Oćców mijanie, poniewyrce sprzyjanie.

1460.

Od bob zolezy, jakie som chłopy.

1461.

Od byka ni mos mlyka.

1462.

Od malućkiego źródelka, do wielkiyj wody.

1463.

Od pytacki gymba nie zaboli.

1464.

Od rzemycka do konicka.

1465.

Od sałasa, do sałasa, ftoro piykno, bedzie nasa.

1466.

Od Świyntyj Hanki, zimne wiecory i ranki.

1467.

Od Świyntyj Łuce do Narodzynio, dnia przybywo
na kurzy krok, zaś na Nowy Rok, na barani skok.

1468.

Od Świyntyj Łuce jaz po Narodzynie, calusicki rok widzynie.

1469.

Od złego cłeka, lepiyj być z daleka.

1470.

Od złego dłużnika, bier i połówke.

1471.

Ogiyń poli, woda gasi.

1472.

Ogona kie liska nie porosi, to prózny zadek nosi.

1473.

Ojca, matki, fto nie cuje, tego djaboł popróguje.

1474.

Okowity prógowanie, na nozyskak sie kiwanie.

1475.

Oliwa sprawiedliwo, na wiyrk wyływo.

1476.

On wysoko, On poziyro, On widzi.

1477.

Opatrzność wisi, choć nie na widoku.

1478.

Oreł na jastrzymbiu ino sie wte mści, kie go przy
gnioździe łapi.

1479.

Oreł nie wysiedzi gołymbia.

1480.

Oreł rod furgo som.

1481.

Orła sukąła, gawrona dostała.

1482.

Orły piórcem sie na turniak.

1483.

Osiodłany dlo chłopoka, pocekany dlo šturmoka.

1484.

Oskustrano krowy doji, wylizano w oknie stoi.

1485.

Ostroznego Pon Bóg strzeze, zaś śmiałego kijem rzeze.

1486.

Otympno w chałupie, samymu na dupie.

1487.

Owiecki bekajom, kie sie redykajom.

1488.

Ozpatruj sie nad góróm, byś nie płakoł nad dziurom.

1489.

Panu Bogu bez rozum nie przyndzies.

1490.

Panu Bogu do kómory sie nie zaziyro.

1491.

Panu Bogu nijak sie prociwić.

1492.

Panu Bogu świycke, djabłu zaś ogarek.

1493.

Pańskie jodło bez cłeka przelatuje,
chłopskie we nuku siedzi.

1494.

Pańskie oko konia tucy.

1495.

Pańskie spanie, dziadowskie śniodanie.

1496.

Pańskom łaske pstry koniuś nosi.

1497.

Paradnikom w zywocie na psi koniec wychodzi.

1498.

Paskawe fto cyni, skody se przycyni.

1499.

Patrzyć trza swojego nosa, nie cudzego prosa.

1500.

Patykiem tego, co nie strzeze swego.

1501.

Pcho sie jako kosula do rzyci.

1502.

Piecone gołombki nie lecom do gombki.

1503.

Pierany nie bijom, ka bociany zyjom.

1504.

Pies dobry, kie je zły.

1505.

Pies i na pana zasceko.

1506.

Pies sie chyto psiny, kie mu chybio baraniny.

1507.

Pies zrazu cłeka przeźre.

1508.

Pij winko, pij winko, kochoj sie, kochoj sie, ku dziywczynie
chodzoj, nie bój sie, nie bój sie.

1509.

Pijany pokazuje, co ta fnim wyrchuje.

1510.

Pijoka mocnego, uznos po nosie jego.

1511.

Pinionzki sie nie lyngnom, jako gonsienice na kapuście.

1512.

Piykno boleść, co do pojeść.

1513.

Piykno jedynica, piykno jyj spodnica.

1514.

Piyńściom w stół, nozyce brzynknom.

1515.

Piyirse, coby sie fciało fcieć.

1516.

Pyrse koty za płoty.

1517.

Pyrso baba od Boga, drugo od ludzi, zaś trzecio od djabła.

1518.

Pyrso wina darowano, drugo odpuscano, trzecio bito.

1519.

Pyrwyj dziko świnią będzie tańcowała, jako w urzyndak
rozumu nabyndom.

1520.

Pyrwyj rośnie, pote sie kosi.

1521.

Pyrwyj słomiany parobek sie ozyni,
niżli złoto dziywka wydo.

1522.

Płac bywo jako skała.

1523.

Płac, kie płacom, śmij, kie sie śmiejom.

1524.

Płońse casem kochanie, niżli dobre śniodanie.

1525.

Po bryji zymbów nie trza wykłuwać.

1526.

Po casie syćko sie objawio.

1527.

Po ciymku kochano, po ćmie tyz zdrodzano.

1528.

Po ciymnyj nocy, bioły dziyń sie tocy.

1529.

Po cudzyk plecyskak wse poryncnij sie styrmać.

1530.

Po ćmie śpilki biyda sukać.

1531.

Po ćmie, to i na równyj dródze dziura siedzi.

1532.

Po dobryj stowie, dobro i woda we stowie.

1533.

Po dzieciak poznajes, ze sie stary stajes.

1534.

Po jedzyniu głodu sie nie cuje.

1535.

Po kozdyj psocie, bedzie niebo we złocie.

1536.

Po Maju, jako w raju.

1537.

Po młodości lata, niesom załość świata.

1538.

Po nitecce do kłymbuska.

1539.

Po nocy chodzenie, kijowej pomocy sukane.

1540.

Po ozyнку, cłek ciongnie niby wół.

1541.

Po próżnicy nie worce jynzykiem miondlić.

1542.

Po próżnicy Pana Boga nie wołoj.

1543.

Po śmierci, ni ma śmierci.

1544.

Po świyntym Bartłomiyju, jodoj kluske na olyju.

1545.

Po świyntym Michole, mozno paść i po powale.

1546.

Po Wojciechu, trzeba syćko trzimać w miechu.

1547.

Po zochodzie słonka kwoli sie dziyń, zaś babe po śmierci.

1548.

Pocharkani jako świynci w torbie.

1549.

Pociesynie pociesy.

1550.

Pociesynio cłek w polu nie zasieje.

1551.

Pod wiater duchać ciynzko.

1552.

Pokiela pinionzki cujom, dotela sanujom.

1553.

Pokora i cnota, odpiyrajom wrota.

1554.

Pokrzywa piece, kie jom tykos.

1555.

Pomalućku cłek nodalyj zakroco.

1556.

Pon Bóg babe stworzył, by cłekowi pomocnom była.

1557.

Pon Bóg doł rozum cłekowi, by se radziył.

1558.

Pon Bóg kie fce pokorać, rozum biere.

1559.

Pon Bóg kie zafce, to przydzie.

1560.

Pon Bóg miyłosierny, no dyć je niewierny.

1561.

Pon Bóg nade zbójnikami, zaś djaboł przy nik.

1562.

Pon Bóg nie jeździ na koniu, dyć cłęka dogoni.

Ni ma ludzisk złyk do znaku,
choć bywajom pełni braków

1563.

Pon Bóg nie przizwoli, by używać Go do wóli.

1564.

Pon Bóg nierychliwy, dyć sprawiwdliwy.

1565.

Pon Bóg tak stworzył gorzołke, jako i świnyconom wode.

1566.

Pon Bóg wiecny, to mo cas.

1567.

Pon Bóg wysoko, cłek zaś nie oreł.

1568.

Pon Bóg zawdy zloncy powolnego z roncy.

1569.

Pon jest pon, chłop zaś chłop.

1570.

Pon Jezus na świnyntego nie woryktowoł byle dziada.

1571.

Pon Jezus stworzył syćko dlo syćkik.

1572.

Pon Jezus telo do, co wiy.

1573.

Pon koze, sługa musi.

1574.

Ponieftory chłop, jako z kury byk.

1575.

Ponieftory chłop, kie na stołku stanie,
choć kurze do garła, nijak nie dostanie.

1576.

Ponieftory gazda niby kościelny z djabła.

1577.

Ponieftory malučki, do kochanio duziučki.

1578.

Ponieftory niby tyka, naśladować zaś fce byka.

1579.

Ponieftory stary, cuje ze je jary.

1580.

Poniejedna kwiotek, pokieli ni mo dziotek.

1581.

Poniejednym sie tak podepres, jako złomanym kijem.

1582.

Poniejedyn dobrze zyje, bez wójtowe kije.

1583.

Poniejedyn godo, jakby sie śliwek najod.

1584.

Poniejedyn pryncik, niby dyjamyncik.

1585.

Poniejedyn tak pasuje, jako zgrzebno nić ku jedwobnyj.

1586.

Polywka dlo dziywki, miyso dlo chłopcyska.

1587.

Popijoj, popijoj, Nowy Torzek mijoj, Nowy Torzek minies,
nie bój sie nie zginies.

1588.

Porwiś, jako i wilk, nocami wandruje.

1589.

Porzyć sie równemu z równym, by sie zodyn
nie cuł gównem.

1590.

Porzekadło stare, we syćkim mieć miare.

1591.

Posmarujes, to i jechoł bedzies.

1592.

Pospólnie i wroz, bedzie z tego rzoz.

1593.

Post co przesed, był lekcyjy, tyn co przydzie, to cinyzyjy.

1594.

Posta kie nastajom, muzyki przestajom.

1595.

Potela cłek młody, pokiela mo ojców.

1596.

Potela ocy nie widzom, pokiela nie dożrom.

1597.

Potocki krajcarami nie ciurcom.

1598.

Potrzeć trza nie co na niebie, ba co pod nogami.

1599.

Powolny dobry po śmierć.

1600.

Poziór pokazuje, co sercysko cuje.

1601.

Poznos głupiego po śpasie jego.

1602.

Pozol sie chałupie, ka pajonki po słupie.

1603.

Pozycki na piykne ocy, nie barz sie zocy.

1604.

Pozycone, to nie darowane.

1605.

Pragnie rybka wody, a ptosek pogody.

1606.

Praskać grochem o ściane, rzec dorymno.

1607.

Profesor! Coz ta po takim?

1608.

Prowda prowde prawi, choć tego nie sławi.

1609.

Prowda przy mocniyjsym.

1610.

Prowda w ocy kole.

1611.

Prowdom nodalyj cłek zajedzie.

1612.

Prowdy powiedzynie, łatwe obrazynie.

1613.

Prowdzie fte przystoji, kie pośrodku stoji.

1614.

Próżno becka gromko dudni

1615.

Próżniokowi wse casu chybio.

1616.

Pryndzuj seści chłopcysk ozynić,
jako jednom dziywke wydać.

1617.

Przed północkiem pospanie, niesie wczesne wstawanie.

1618.

Przestronno sie wlezie, ciasno sie dostaje.

1619.

Przez kapelusa nie hónor chodzić.

1620.

Przi chłopie, baba przechodzi jako gwóźdz na dachu.

1621.

Przi głupiyj babie i chłop zgłupieje.

1622.

Przi jednyj spyrcie i kot zdechnie.

1623.

Przi jedzyniu ozprawianie, to jakby pociórków
z djabłem godanie.

1624.

Przi niescynściu scynście nie rośnie.

1625.

Przi obłudzie niedaleko sie pódzie.

1626.

Przidzie kryska na Matyska.

1627.

Przy świyntyj Katarzynie, trza pomyśleć o pierzynie.

1628.

Przydzie cas, bedzie śpas.

1629.

Przydzie koza do woza.

1630.

Przyganiać lekućko, wyzdajać biydniućko.

1631.

Przytyko motyka gracy, zaś w rzecy jednacy.

1632.

Przywor sie nie cuje, kie sie zamiyłuje.

1633.

Psota na świyntego Wita, niesie płone zyta.

1634.

Psy scekajom kupom.

1635.

Ptoskowie śpiwajom, choć ta nic ni majom.

1636.

Pularysik pełny, to przyjociel pewny.

1637.

Pyrzu sioć nie trza.

1638.

Radosne kochanie, ciynzkie przewijanie.

1639.

Radość dlo młodego, kłopot dlo starego.

1640.

Radość przykryje byle co.

1641.

Ranek – panek.

1642.

Raniejsy dysc i babski płac, za jedno stojom.

1643.

Raźnij grać, kie fto tońcy.

1644.

Raźnij w byle jakik kołconak, niżli boskiem.

1645.

Raźnij w lesie pod jedlinom, niżli pod zimnom pierzynom.

1646.

Robi ściskac na kieltosia.

1647.

Robota nie zajonc, to i nie ucieknie.

1648.

Robota siostrom, znój bratem, to porzondek latym.

1649.

Robsik pierzyny nie nosi.

1650.

Robsikuj tak, coby cie nie chycyli.

1651.

Rocek za rockiem, jak woda potóckiem.

1652.

Rocki co ciurkajom, załości dodajom.

1653.

Rodno strona choć sie srozy, to cłekowi siył przispory.

1654.

Rogi baranowi nie wadzom.

1655.

Rok za rokiem przelatuje, śnimi życie ulatuje.

1656.

Roncemu na brzuchu, lyniwemu na grzbiecie.

1657.

Roz cłek zyje, rešte gnije.

1658.

Roz dajes, trzykroć dostajes.

1659.

Roz na cas i Pana Boga złość chyci.

1660.

Roz na cas, to nie wse.

1661.

Roz na wozie, roz pod wozem.

1662.

Roz sie bywo na koniu, drugi roz pod nim.

1663.

Roz to telo, coby i nic.

1664.

Roz w zyciu kochomy, roz tyz umiromy.

1665.

Rozum cłeka i świata za jedno stojom.

1666.

Rozumieć Boga, to rozumieć samego sie.

1667.

Rozumności nigda dość.

1668.

Rozumność, kozdyj biydzie sprzycność.

1669.

Rozumny nie godo nic.

1670.

Rozumu ni woda nie zabiere, ni ogień nie strowi.

1671.

Równy suko równego.

1672.

Równy z równym, gówno z gównem.

1673.

Różnie na świecie bywuje.

1674.

Rybki sie do łowić, dziwyne namówić.

1675.

Ryby i dzieci głosu ni majom.

1676.

Rychlić sie trza pomalućku.

1677.

Rynce pokazujom, cy robote cujom.

1678.

Rynkom zmozes poru, głowom świat.

1679.

Rzec babsko pchać sie do fary.

1680.

Rzec dobro kwoli sie sama.

1681.

Rzec niehonorno chłopu w pościyli skapieć.

1682.

Rzekły to jaskółki, co kiepskawe spółki.

1683.

Rzetelno cłeco prowda – kaz ona?

1684.

Rzetelno robota kozdemu pasuje, z rzetelnyj roboty
kozdy hasynt cuje.

1685.

Rzetelny dochtor som wysuko, co we cłeku stuko.

1686.

Rzyć goło gorzołki woło.

1687.

Rzyć nie śklonka, to sie nie ozleci.

1688.

Sabała powiadał: „Nie było, Panie, rozumu w głowie”.

1689.

Same chynci cas ukrynci.

1690.

Samemu na świecie otympno.

1691.

Samo z rynkowa nic nie wyskocy.

1692.

Samom miyłościom cłek nie wyzyje.

1693.

Samym godaniem głodu sie nie zajozì.

1694.

Samym godaniem zyc sie nie do.

1695.

Sanujze se młodość, bo jyj nie uchowos.

1696.

Scygły sie zbiyrajam, ku zimie sie majom.

1697.

Scynście cłęka psuje, niescynście hartuje.

1698.

Scynścio Pon Bóg nie nasioł.

1699.

Scynśliwe ocy, to scynśliwo i hódzo.

1700.

Scynśliwy tyn, ftoremu przyklaskujom i z przodka i ze zadka.

1701.

Scyrze fto załuje, tyn poprawe cuje.

1702.

Sekryt, jako rynka po łokieć.

1703.

Serce nie parobek.

1704.

Serce pokazuje, cy cygana cuje.

1705.

Serce suko serca.

1706.

Sercysko fto proste mo, to dzieciskom tyz go do.

1707.

Sercysko sercem sie kupi.

1708.

Sewc bez butów chodzi.

1709.

Siedz cicho, kie śpi lichu.

1710.

Siumnemu we syćkim siumnie.

1711.

Siwiznom malunek, przynosi frasunek.

1712.

Siyła złego na jednego.

1713.

Siyngo sie po to, co sie nolezy.

1714.

Siyrota po ojcu, wiynekso po macierzy.

1715.

Skapnie stryno, bedzie ino.

1716.

Skompemu chybio wyncyj, jako bydokowi.

1717.

Skompy mo pełne konty, u scodrego puste torby.

1718.

Skompy wse po połedninie.

1719.

Skond sie baba wziyna, to sie wziyna, ale jest.

1720.

Skóra jysce na baranie, a juz kupiec pije na nie.

1721.

Skrony baby cłek strasecnie zgłupieć potrefi.

1722.

Słodko godajom, kie potrzebe majom.

1723.

Słonecko jednym świyci raźnij, drugim choćjako.

1724.

Słonecko syćkim jednako świyci.

1725.

Słowa fto nie ściyrpi, wieprzka na sonda przedo.

1726.

Słowo ftore dane, mo być dotrzymane.

1727.

Słowo nie dym.

1728.

Słowo ptoskiem wylatuje, wołem sie wyrtnie.

1729.

Słuchać trza uchem, zaś nie brzuchem.

1730.

Smrek ku górze wierchowcem, cłek ku ziymie piyntami.

1731.

Smreka zycie ciongnie w góre, cłęka zaś pucy ku dołowi.

1732.

Smreków do lasa wozić nie trza.

1733.

Smutek łomie kozdego.

1734.

Smutno kamiyniowi, kie nad wodom wisi,
smutno cłowiekowi, kie poniechać musi.

1735.

Som chynci, ciało nie pusco.

1736.

Som se skodzi, fto późno przichodzi.

1737.

Som se cłek nie śmierdzi.

1738.

Som sposoby na choroby.

1739.

Sonda kie skwapliwe, rzodko sprawiydliwe.

1740.

Sól świnyntyj Agaty, chroni przed ogniem chaty.

1741.

Spadujemy niby piorgi ślepe w truchłe głązów.

1742.

Sposobnie rzemiyne cionć, kie skóra cudzo.

1743.

Spólnikowi zowidzieć, rado sie do widzieć.

1744.

Sranie i kochanie, to som dwa morderce, jedno tropi dupe,
drugie tropi serce.

1745.

Srocka zaskrzecała, gości uwidziała.

1746.

Stare baby cujom, co w piekle gotujom.

1747.

Stare baby rade, kie biere śkarade.

1748.

Stare piecysko, djabłu watrzysko.

1749.

Starego wróbla biyda na plewy chycić.

1750.

Staremu żyć, jako desce zbutwiałyj na dyscu być.

1751.

Staremu, a samemu, to nie tak.

1752.

Staremu, za piecem zagrozić, młodemu,
ku dziywcynie chodzić.

1753.

Staro baba to udrynka, jak nie pierdzi to zaś stynko.

1754.

Staro miyłość nie murseje.

1755.

Starość nie radość.

1756.

Starość niesie chorość.

1757.

Starość pokazuje, co Bóg nakazuje.

1758.

Starsy, mo ogon twardsy.

1759.

Stary dziod, młodyj rod.

1760.

Stary, ale jary.

1761.

Staryj baby, jako i znorowionego konia,
na swoje nie przywiedzies.

1762.

Staryk kierpcosków nie wyrucuj, pokiela nowyk ni mos.

1763.

Staryk ludzi sanuj, młodyk sie waruj.

1764.

Staryk smreków sie nie przesodzo.

1765.

Starzy godajom, młodzi słuchajom.

1766.

Starzy radzom, młodzi sie ucom.

1767.

Sto roków choćby sie onacyło, to nie wiečność.

1768.

Strak mo duze ocy.

1769.

Stropacyje rosnom, jako zydzowskie procenta.

1770.

Strzelcowi i muzykantowi Pon Jezus rod nagodzi.

1771.

Strzezonego Pon Bóg strzeze, lyniwego kijem rzeze.

1772.

Strzylano śmierć honorno.

1773.

Stycyń noostrzyjsy, rocek noplodnijsy.

1774.

Stynkace nodłuzyj zyjom.

1775.

Stynkanie na chorość sie nie przekłado.

1776.

Suchy kwieciyń, mokry moj, owies bedzie niby goj.

1777.

Sukać Góroli!

1778.

Sukos ojców ciyni, siły dajes rodnyj ziymi.

1779.

Sumiom góry, sumi las, płace dziywce, kaz juhas.

1780.

Sumiom góry, sumiom lasy, podziywajom sie nom casy.

1781.

Swoje psy sie znajom i nie barz konsajom.

1782.

Swój swojego nondzie.

1783.

Syćka ino grzyśni ludzie.

1784.

Syćka ni mogom być piyrsi, choćby sie kielo niebondź rychlyli.

1785.

Syćkiemu na świecie trza przewodnika.

1786.

Syćkiemu naroz sie nie wyrozumie.

1787.

Syćkik rozumów cłek nie pozbiyro.

1788.

Syćko do casa.

1789.

Syćko dobre, co dobre.

1790.

Syćko dobre, co sie dobrze końcy.

1791.

Syćko korci, co pod klucem.

1792.

Syćko mo pocontek, środek i koniec.

1793.

Syćko mo swój cas.

1794.

Syćko świynte, co z prowdy wzynte.

1795.

Syćko ta przeminie, ino hyr nie zginie.

1796.

Sydło z worka zrazu sie wyonacy.

1797.

Sydło z worka wse wyndzie.

1798.

Syn i dziywka w honorze, pusto za to w kómorze.

1799.

Syna sie zyni kie sie fce, zaś dziywke kie sie moze.

1800.

Syroko cesta do biydy.

1801.

Sytko w Boskiyj mocy.

1802.

Syty głodnego nie cuje.

1803.

Ściany usy majom, chojco wysłuchajom.

1804.

Śkłem zadka nie utres.

1805.

Śleboda bez prawa, głuptoków zabawa.

1806.

Śleboda to nie swoboda.

1807.

Ślebode sie mo i ni mo.

1808.

Ślepemu dość jedno oko.

1809.

Ślepy z chromym porzom sie.

1810.

Śmieje sie jako głupi do syra.

1811.

Śmiertecka nie przebiyro, cy stary, cy młody,
jednako zabiyro.

1812.

Śmiertecka nierada zachodzi, ba na dobre przichodzi.

1813.

Śmiertecka wychodzi, Pon Jezus przichodzi.

1814.

Śmierć do metryki nie zazyro.

1815.

Śmierć ino roz.

1816.

Śmierć ucino zol i zbacowanie.

1817.

Śmierć we holak rozumniyso jako na dolinak,
to i skorzyj cłeka dopadnie.

1818.

Śmierć, to przywilyjo śmierci.

1819.

Śmiych kozdego do śmiychu przyśmieli.

1820.

Śmiych raduje i zdrowiu hasnuje.

1821.

Śmijch uciesy, śmijch i spesy.

1822.

Śmij sie, kie sie śmiejom, skuc, kie płacom.

1823.

Śpies sie pomalućku.

1824.

Śpiwajom se ludzie wiyrchowe nucicki, bo ik naucyły
Dziadońki gynślicki.

1825.

Śpiwajom se ludzie z wielkiyj wesołości, śpiwajom
tyz ludzie z wielkiyj markotności.

1826.

Śpiwka sie rodzi jako wiater, co po lesie duje.

1827.

Śwarni chłopcy śwarni, zomki ozbijajom,
ćtekowi bydnemu, pinionzki dawajom.

1828.

Świat Boski.

1829.

Świat był kiejsi inksy.

1830.

Świat był kiejsi lepsy.

1831.

Świat deskami nie zabity.

1832.

Świat duzo obiecuje, malučko daje.

1833.

Świat dźwigo cłeka, zaś cłek dźwigo sie do świata.

1834.

Świat i cłek, cłek i świat, to wej zycio świat.

1835.

Świat ogromecny i sie go nie kopyrtnie.

1836.

Świat sie kwieje i marnieje, kie wyndzideł chybio.

1837.

Świat sie ruso, to i bacowie rusyć musom.

1838.

Świynci wysoko, a my tutok.

1839.

Świynto Jagnijska, wypusco skowronka z mieska.

1840.

Świynto Łuco, dnia przyruco.

1841.

Świynto Ursulo, chłopa kozuchem utulo.

1842.

Świynty Jon, biere owcom mlyka dzbon.

1843.

Świynty Józef kiwnie brodom, pódzie zima razem
z wodom.

1844.

Świynty Maciej zime traci, abo jom bogaci.

1845.

Świynty Toma, siedzi doma.

1846.

Świynty Walynty rod odmrozi piynty.

1847.

Świyntym nicego nie chybio.

1848.

Świyze skalycynie, lzyjse wylycynie.

1849.

Ta i liska na grule spoziyro, choć ik nie jy.

1850.

Tak trza żyć, jako sie moze.

1851.

Tak wej jest, jako być miało.

1852.

Taki śniego polowy, jako z capu ogrodowy.

1853.

Tako grula, jako nać, takie dziywce, jako mać.

1854.

Tako powała, jako chowała.

1855.

Tako wej zasada, chłopu rada baba.

1856.

Takowe kierpcoski, ojcowie nom syli, by my se we zyciu,
nikie nie błondziyli.

1857.

Tam ka serce nie wspomozę, zodyn rozum nie pomoze.

1858.

Tam sie kruki zlatujom, ka patrochy cujom.

1859.

Tam sie syćko darzy, ka Bóg gospodarzy.

1860.

Tamok ocka spoziyrajom, ka kochanie swoje majom.

1861.

Tamok zyje sie paradnie, kany dójść jest nieporadnie.

1862.

Targo, jako prosie wór.

1863.

Tego co cłek cuje, baba nie pojmuje.

1864.

Tego psina polizuje, fto mu strawe nasykuje.

1865.

Tego zycie rzondzi, fto na oko sondzi.

1866.

Telo baba, co i źwiyrz, ino ka trza, dobrze miyrz.

1867.

Telo chłopu roków, kielo w chłopie cucio.

1868.

Telo spaść, co i zlecić.

1869.

Teloz sukać dobrego, jako ziorka w korcu maku.

1870.

Temu po wóli, kogo nie boli.

1871.

Tłuste kury nie nośliwe.

1872.

To cłek doźre, co doźreć fce.

1873.

To cłeka kusi, co poniechać musi.

1874.

To co nie kosztuje, sacunka nie cuje.

1875.

To co przeszło, to i przepadło.

1876.

To lykarstwo nicego, ftore na cas.

1877.

To pedziała, co wiedziała.

1878.

To piykne, co sie komu widzi.

1879.

To sie pocuje, co sie spróguje.

1880.

Torbe nosi chłop, a torba chłopca.

1881.

Toto w toto, to ku temu, co by było jyj i jemu.

1882.

Towarzisio som byle kie i byle ka, byle ino potrzeby
ku nim ni mieć.

1883.

Troje lycebności goji cęce rany: dziywcyzna, kwaterka,
pularys napchany.

1884.

Troski cęka bruzdom.

1885.

Trza bocyć, ka cęk holnym i cetynom przesionknon.

1886.

Trza dać dziywce, kie sie jyj fce.

1887.

Trza umreć, by sie do nieba dostać.

1888.

Trza uzywać świata, pokieli służom lata.

1889.

Trza wypić piwo ftorego sie nawarzy.

1890.

Trza zazyrać do sercyska, cy nie kroco het do brzyczka.

1891.

Trzi wyngły w chałupie trzimie baba, zaś cworty chłop.

1892.

Twardo trowa i twardo baba, chłopu śmierć niesom.

1893.

Ty Janicku, tyś se zbój, spadnie listek, to sie bój.

1894.

Ty po cudze ino ronckom, ciort zaś po cie wozem.

1895.

Tyn bedzie zywcem do nieba wzynty,
fto uzno syćkie babskie wykrynty.

1896.

Tyn bywo pynkaty, fto se mo dukaty.

1897.

Tyn cichućki i tyn z krzykiem, skońcom dróge
pod krzizykiem.

1898.

Tyn co rod sie prawuje, poniewcasie załuje.

1899.

Tyn daleko uleci, kogo strach obleci.

1900.

Tyn dziywki rod widzi, ftozego kcom.

1901.

Tyn lepsy, fto lepiyj daje.

1902.

Tyn nicego sie nie boji, fto nicego tyz nie broji.

1903.

Tyn nie ukradnie, ftory nie potrefi.

1904.

Tyn nie zbiyro, fto nie sieje.

1905.

Tyn nobarzyj głuchy, co zasłanio słuchy.

1906.

Tyn prawo zwiastuje, fto siyle pocuje.

1907.

Tyn scynście mo w scynściu, jak go dostympuje,
kie wroz śnim rozumność u niego wiyrchuje.

1908.

Tyn scyrze załuje, fto poprawe pokazuje.

1909.

Tyn sie śmieje, fto sie śmieje ostatni.

1910.

U baby włosy długawe, zaś rozum przykrótki.

1911.

U dobryj gospodyni, jest w kómorze i skrzyni.

1912.

U hrubego gazdy, kciwość jysce hrubso.

1913.

U kowola siekiera nopłońso.

1914.

U mondrego dumacka, u głupiego godacka.

1915.

U Niego słowo jedno.

1916.

U Pana Boga o nic nie ciynzko.

1917.

U skompego pełne konty, u scodrego prózne torby.

1918.

U skompego wse po południnie, u lyniwego zaś
po robocie.

1919.

U trzeźwego na myśli, u pijoka na jynzorze.

1920.

U wdowy chlyb gotowy, dyc serce zokaliste.

1921.

Uciechy światowe, kie za barz uwodzom,
roz po roz we zyciu, drózecke zagrodzom.

1922.

Udałości trza do syćkiego.

1923.

Ukraść rzecz chłopsko.

1924.

Umartego łopatom nie skrzysis.

1925.

Umiyro ino tyn, co musi.

1926.

Uparty, jako rzyć na sranie.

1927.

Uroda, uroda, mijo sie jak woda.

1928.

Uwazować trza jako świat kroco.

1929.

W babskiyj kiesyni dna sie nie siyngnie.

1930.

W Boga wiyrz, Jego sie trzim, zaś zapłata ceko w niebie.

1931.

W Boga wiyrz, no dyć Mu nie wiyrz.

1932.

W Bogu nadzieja, w tórbce syr.

1933.

W cudzym lesie strzelić, w chałupie sie dzielić.

1934.

W dopuście i biydzie, Pon Bóg nie zawiedzie.

1935.

W głowie składnie, na gazdówce ładnie.

1936.

W jadwyncie godanie, ale nie śpiywanie.

1937.

W kozdym kontku po dzieciontku, za piecem zaś dwa.

1938.

W marcu jako w gorcu.

1939.

W mieście Bóg nieba nie uzyczył, ba pozyczył.

1940.

W mowie miód, w sercu lód.

1941.

W pościyli fto rod gnije, tyn krótkawo zyje.

1942.

W starym piecu ogiyn hucy.

1943.

W turniak wesoło i widno.

1944.

Wanta kie spadauje, uskoczyć pasuje.

1945.

Wartko jy, to i wartko robi.

1946.

Warzyło sie bez smaku, za to zjadło do znaku.

1947.

Watre rusys, zynгры lecom.

1948.

We chałupie kie chłop nie robuje, to sie baba roboty ucy.

1949.

We dnie namyślis, w nocy przyśnis.

1950.

We kozdyj babie jodu jednako.

1951.

We krwie, w nuku, nei dusy, dziywka chłopu rada rusy.

1952.

We miyłości, ni ma starości.

1953.

We siwy warkoc lepij sie zaplotać, jako sie źle wydać.

1954.

We spaniu, co ta juz mos, to na palcu upiyc mozes.

1955.

We starym cieie, rod djaboł miele.

1956.

We syćkim trza mieć umiar.

1957.

We śpasak prowde lzyj rzeknonć.

1958.

We świecie sposobnijj sie stracić.

1959.

We Wilijom pobożkanie, bez rok cały miyłowanie.

1960.

We Wilijom porwanie, cały rocek zbijanie.

1961.

We Wilijom, niek i wilcki se uzyjom.

1962.

We nuku zmortwiony, chodzi pomarscony.

1963.

Wedle porzondka uzywać syćko przyzwolone.

1964.

Wesoło dolina, kie na niyj dziywcyzna.

1965.

Wesołość i scynście cłeka niewolom.

1966.

Wesołość, wesołość, rychło jyj bee doś.

1967.

Wesoły wiyrsycek, kie na nim Janicek.

1968.

Wiara cuda cyni.

1969.

Wiater i mróz do kupy, wpyndzom ludzi we chałupy.

1970.

Wiater przyniós, wiater porwie.

1971.

Wiaterek zaduje, burze oznajmuje.

1972.

Widelcoskiem ładnie, ale rado spadnie.
Palcyskami brzićko, za to zjy sie syćko.

1973.

Widze cie!

1974.

Widzi sie ze nika nic, dyć zawse cosi kajsi.

1975.

Wiecerzo hojno, noc niespokojno.

1976.

Wiedzieć trza kielo sie worce.

1977.

Wiela by sie zratowało, kieby sie im ino fciało.

1978.

Wiela do pojednyj zalatuje, choć do ślubu pociongu nie cuje.

1979.

Wiela dróg do Miasta.

1980.

Wiesna kozdemu kwiotki niesie.

1981.

Wilcy kupom chodzom.

1982.

Wilijo rada dzieci bijo.

1983.

Wilka do kosora sie nie pusco.

1984.

Wilka z lasa nie wołoj.

1985.

Wioneczek na rano, bywo jako siano.

1986.

Wiyncyj gówiyn w dupie, jako rozumu we łbie.

1987.

Włosno kwała, u wrót stoła, dalej nie sła, bo sie boła.

1988.

Włosno rzyć nie śmierdzi.

1989.

Włosnom łzycynom nolepiyj sie jodo.

1990.

Włosny wróg nogorsy.

1991.

Włosy siwiejom, rozum źreje.

1992.

Woda płynie, zło nie ginie.

1993.

Woda sie monci z wyrcha do doliny.

1994.

Wody sie ani nie popchnie, ani sie nie pociongnie.

1995.

Wodzicka sumiała, wodzicka sumiała,
poniejedna dziywka, tyz tak zapłakała.

1996.

Wodzickom piontkowom ocek przemywanie,
bez calučki rocek jaśniućkie patrzanie.

1997.

Wolis Kaške dorobionom, jako Kaške wypiesconom.

1998.

Wolis mieć sumiyne, niżli wielkie miynie.

1999.

Wolis utrecić wełne, jako owce.

2000.

Wolno woda płynie, kie je na głymbinie.

2001.

Wolny ptosek polny.

2002.

Worecek dziurawy wymogo naprawy.

2003.

Woźnijse nie to, co po wierchu, ba to, co we nuku.

2004.

Wólo tego, co świat jego.

2005.

Wóz jedzie za koniem.

2006.

Wpaść z dysca pod rynne, kozdemu niedziwne.

2007.

Wrazica i do dupy ocy wrazi.

2008.

Wrona orła nie pocnie.

2009.

Wse cłek wierchowoł nie bedzie, dyć co uwierchuje, to jego.

2010.

Wse obziyroj sie na zadnie koła.

2011.

Wsyndy nicego, dyć w chałupie nolepiyj.

2012.

Wsyndy przyjociele, kie pinionzków wiele.

2013.

Wte biydzicka ćwicy, kie chłop we spodnicy.

2014.

Wte chłopcyska podhipkujom, kie na kotle miyso kujom.

2015.

Wte lylijo pochnie, kie sie ozwinie.

2016.

Wte lylijom tardzom, kie kwitnie.

2017.

Wte sie kwiecie zbiyro, kie kwitnie.

2018.

Wte worce pytać, kie wiys ze nie po próźnicy.

2019.

Wykrot choć niezwywy, korzeniami ślebodnymi
ku niebu styrcy.

2020.

Wyndzie tyn na pana, fto sie dźwigo z rania.

2021.

Wyśmiywo sie gornek z gorca, zaś som przywrzoł
na pół palca.

2022.

Wywaluje ocy kiejby wół na malowane wrota.

2023.

Wyzyj sro, jako dupe mo.

2024.

Wyzyń smutek, zycie bedzie miylse.

2025.

Z babami biyda, bez nik jysce gorzyj.

2026.

Z babom trza jako z koniusiem: nakormić,
poklepać i przejazdzać.

2027.

Z Bogiem nie trza sie sporzyć, ba w Niego wierzyć.

2028.

Z Bogiem sie kamracić, by sie nie zatracić.

2029.

Z bryje, to i pońcochy kielzajom, z miysa,
to i kiyrpce nie kcom.

2030.

Z chałupiny w worcku ziorno, do chałupy
z tyngom sarnom.

2031.

Z cudokiem nic sie nie dokoze.

2032.

Z dnia na dziyń listecky inacyj świycom.

2033.

Z gazyt nowiny, ze Słowa Bozego strowa.

2034.

Z głupim sie nie dogodos, ze smarkatym nie pojys.

2035.

Z gniywu bez siyły telo, co z wozu bez kobyły.

2036.

Z huby bryje sie nie uwarzy.

2037.

Z jednym rzyciom, na dwa wesela sie nie chodzi.

2038.

Z kim przestajes, takim sie stajes.

2039.

Z kurami na spanie, z kurami wstawanie.

2040.

Z ludzkiego konia złaś i napośród wody.

2041.

Z ładnyj miski biyda pojeść.

2042.

Z małyj kmury duzy dysc.

2043.

Z miarom syćko być musi.

2044.

Z miyłościami krocać bez zycie, nie ino wte, kie namyślicie.

2045.

Z pajyncyny kosule nie uprzyndzie.

2046.

Z podholańskik wyrchów, tatrzańskie widoki,
drugik takik ni ma, jako świat syroki.

2047.

Z poniejednyj kwiotek, pokieli ni mo dziotek.

2048.

Z próznego sie nie naleje.

2049.

Z pustego jojecka nie wyndzie kurecka.

2050.

Z wdowom sie ozynić, być za niewolnika,
trza sie kochać za sie i za nieboscyka.

2051.

Z wielkiyj kmury mały dysc.

2052.

Z wiercha ładne śliwki, zaś we nuku robacywki.

2053.

Z wiyrchów wse do nieba blizyj.

2054.

Za cas, to i góry z dolinami sie porównajom.

2055.

Za darmo ni kura nie zagdoko.

2056.

Za dziywcyenom krowy rycom, zaś za babom
dzieci krzicom.

2057.

Za godne pinionzki, kozdy dziada strugo.

2058.

Za jednym posiadem, śniodanie z obiadem.

2059.

Za jego dobro, trza go w ziobro.

2060.

Za kapecke wiary, som dobra bez miary.

2061.

Za nic jest wiyrsycek, za nic dolinecki,
kie se chłopok kroco do swyj kochanecki.

2062.

Za nic som bogactwa i dukaty świata,
kie juz człowiekowi minom dobre lata.

2063.

Za samo śpiywanie, nie barz jest kochanie.

2064.

Za świyntego Pietra grzysek, cłek nazbiyro grzybów miesek.

2065.

Za wesołości trza płacić.

2066.

Za wysokie progi na nieftore nogi.

2067.

Za zycio, zodyn cłek janiołem nie jest.

2068.

Zabocyły woły, kie cielynciem stoły.

2069.

Zadek i świyntego przewiedzie.

2070.

Zajynce sumiynie uwazowano nie niesie.

2071.

Zakiel cłek pomre, wse sie cosi kajsi nagodzi.

2072.

Zalycanki cacanki, a głupiemu radość.

2073.

Zamirków sie zwyso, kie owiecek chybio.

2074.

Zarosły chodnicki drobnom ferecynom.

2075.

Zasiejes, zeźre, nie zasiejes, nie bedzies miół nic.

2076.

Zatonie, zatonie piórecko na wodzie, dyc se nie zatonie
nuta o ślebodzie.

2077.

Zawdy trza uwazować i na to, co bedzie.

2078.

Zbójnik kie pije, to tak płaci, co go janiołowie
do nieba bierom.

2079.

Zbójników teroz ni mos i Pon Jezus po świecie nie chodzo.

2080.

Zbytecno łyzka, kie ni ma co jeść.

2081.

Zdrowie jedno, chorości moc.

2082.

Ze psa baraniny jodoł nie bedzies.

2083.

Ze samego borsca lica cyrwone nie bedom.

2084.

Ze smyntorza i hrubym dutkiem cłek sie nie wykupi.

2085.

Ze spanio worka nie usyje.

2086.

Ze syćkich stworzonek, Bóg nobarzyj miyłuje ludzi,
bo sie moze śnimi dogodać.

2087.

Ze śmierciom nic sie cłek nie naprzegaduje.

2088.

Ze świyckom trza sukać dobrego.

2089.

Ze złym cłkiem, godzina wiekiem.

2090.

Zelazo kowol kuje, nim go jysce zahartuje.

2091.

Zgoda buduje, niezgoda rujnuje.

2092.

Zgryzota rada dopadnie, jako kot scura.

2093.

Zima latu prociwno.

2094.

Zima piece, lato ciece.

2095.

Zima sposobno, by z babami narobiać.

2096.

Zimom woda hucy, wiesnom mróz dokucy.

2097.

Ziorko do ziorka, uzbiyro sie miorka.

2098.

Ziorko trefi sie i ślepyj kurze.

2099.

Ziorko ziorku nierówne.

2100.

Ziymie trza wyrtnonć to, co sie jyj patrzy – wesołość.

2101.

Zjodby gównno z pod sie, kieby mu nie śmierdziało.

2102.

Złe ino dobre zmoze.

2103.

Złego odpuscanie, to dobra niechanie.

2104.

Zło kie śpi, niek śpi.

2105.

Zło na dobro ciynzkawo przemiynić.

2106.

Zło noskorzyj wte przykroco, kie sie go nobarzyj nie kce.

2107.

Zło pohyba na dobru, gorso na zdrowiu, nosrozso na dusy.

2108.

Zło pryndziućko przystympuje, zaś wolniućko ulatuje.

2109.

Zło sie lzyj dobocy, jako dobro tocy.

2110.

Złodziej na złodziejju, złodziejem poganio.

2111.

Złość piykności skodzi.

2112.

Złość we chłopie zbiyro, kie mu głód doskwiyro.

2113.

Złób to złób, a ława to ława.

2114.

Znać dobrego po ucynku jego.

2115.

Znać po mowie, co ta siedzi w głowie.

2116.

Znasło sie jako cygance w cycku.

2117.

Zodno baba tajmnicy nie uchowo.

2118.

Zodno robota gańby nie niesie.

Tyn będzie żywcem do nieba wzięnty,
fto uzno syćkie babskie wykrynty

2119.

Zodyn chlyb cęka nie bodzie.

2120.

Zol tego, co sie przeżyło.

2121.

Zolu ni ma bez krziwdy.

2122.

Zowziyntego zowziyntość na smyntorzu pusco.

2123.

Zrazu serce banuje, kie se miyłość pocuje.

2124.

Zrób se babo dziecko, jak ci sto roków.

2125.

Zwonecek do truchły, prec niek trzimo duchy.

2126.

Zwyk stoi za prawo.

2127.

Zycie chłopa z babom pokazuje, ze niemożliwe,
możliwym sie staje.

2128.

Zycie co na polu gro, nocudniyjse nuty do.

2129.

Zycie leci ode dnia, do dnia, ode nocy, do nocy.

2130.

Zycie pokazuje, kie śleboda ulatuje.

2131.

Zycie przysiednie, jako wilki kobyline.

2132.

Zycie tak wypróguje, co i djabyły po śmierzci bojaźni
nie niesom.

2133.

Zycie w ślebodności, miyłe do starości.

2134.

Zyciem grane cęce losy, ciongom w góre pod niebiosy.

2135.

Zyć tak, by sie nie zatracić.

2136.

Zyje sie by umreć, umiyro sie by żyć.

2137.

Zymby przydatne nie ino do jedzynio.

2138.

Zyniyłby sie Wojtek, dyć se ni mo portek.

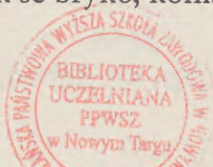
2139.

Zyrność i robotność nie porzom sie.

2140.

Źróbeczek se bryko, konisko utyko.

Indeks

Adwent: 1936

Adwokat: 656, 877

Alkohol: 146, 412, 414, 538–539,
575, 577, 631–635, 708, 722,
814, 819, 1279, 1304, 1341,
1385, 1474, 1508, 1565,
1883, 1889, 2078

Anioł: 82, 826, 2067, 2078

Apetyt: 2139

Baba: 5–30, 31–8, 95, 160, 182, 186,
191–197, 241, 321, 372, 450,
462, 487, 579, 665, 686, 697,
758, 798, 806, 809, 824–827,
878, 1044, 1061, 1081, 1127,
1167, 1237, 1247, 1351, 1361,
1403, 1439, 1517, 1547, 1556,
1642, 1679, 1719–1721, 1746–
–1747, 1753, 1761, 1863,
1866, 1895, 1950, 2025–2026,
2056, 2095, 2117

Baba i chłop: 7–10, 20, 23, 30, 186,
191–196, 200, 291, 375, 565,
579, 659, 697, 796, 826, 879,
896, 918, 924, 928, 987, 1061,
1070, 1116, 1193, 1320, 1440,
1460, 1620–1621, 1721, 1759,
1855, 1891–1892, 1910, 1929,
1948, 2127

Baca: 999, 1837

Beczka: 1614

Bieda: 71–75, 77–80, 83, 86, 89, 94,
97–99, 101, 139, 198–200,

217, 255, 338, 381, 471, 516,
555, 558, 589, 620, 709, 740,
774, 780, 801, 811, 818, 829,
831–832, 837, 865, 883, 895,
908, 948, 955, 1051, 1060,
1079, 1095, 1105, 1153, 1173,
1220, 1231, 1240, 1277, 1347,
1443, 1663, 1800, 1934, 2013

Biedak: 103–104, 115–116, 231, 543,
778, 795, 1174, 1716

Bicie: 70

Bliski: 1088

Błogosławieństwo: 960

Bogactwo: 112–113, 338, 666, 778,
1157, 1207, 1309, 2062

Bogacz: 117–118, 1912

Bogaty: 115–116

Bojaźń: 56, 937

Bóg: 51–52, 62, 69, 110–111, 119–
–122, 126–127, 223, 240,
271, 287, 364, 401–402, 451,
519, 545, 580, 646, 652, 685,
687, 689, 718, 737, 742, 841,
876, 903, 915, 922, 952, 1092,
1115, 1134, 1141, 1154, 1224,
1322, 1337, 1365, 1392, 1407,
1476–1477, 1485, 1489–1492,
1517, 1542, 1556–1568, 1659,
1666, 1698, 1757, 1771, 1801,
1828, 1859, 1915–1916, 1930
–1932, 1934, 1939, 2004,
2027–2028, 2033

- Bójka: 814
 Ból: 810, 1281, 2086
 Brak: 162, 829, 874, 904, 1058, 1343,
 1448, 1615, 1716, 2073
 Branie: 1106
 Budowa: 488, 1298
 Byłe co: 39, 150

 Całowanie: 124
 Cechy: 133, 143, 202, 207, 246, 252,
 257–258, 260, 262, 738, 974,
 990, 1504, 1510, 1553, 1699–
 700, 1758, 1783, 2003, 2011,
 2038, 2088, 2101, 2122
 Cena: 1874
 Chałupa: 95, 259, 355, 436, 497, 593,
 806, 965, 1173, 1433, 1609,
 1933, 2012
 Charakter: 108, 690, 741, 1199,
 1217, 1242, 1509
 Chcenie: 892, 1282
 Chęć: 880, 1252
 Chleb: 91, 171–172, 351, 376, 504,
 608, 676, 740, 749, 789, 799,
 846, 852, 1153, 1187, 1254,
 1323, 1341, 1370, 1920, 2119
 Chłop: 161, 173–188, 193–194, 343,
 368, 413, 605, 609, 697, 747,
 826, 866, 1045, 1084, 1086,
 1273, 1341, 1354, 1569,
 1574–1575, 1681, 1873, 1880,
 1923, 1951, 2013, 2112
 Chłopak: 1307, 1374, 1384, 1577,
 1586, 1616, 2014, 2061
 Chmura: 1128, 1419, 2042, 2051
 Choroba: 81, 229–230, 423, 484,
 489, 573, 710, 793, 810,
 1033, 1039, 1386, 1512,
 1738, 1756, 2081
 Chrzest: 1396

 Chwalenie: 1547
 Chwasty: 1430, 1637
 Chytryść: 232–234, 500, 861
 Ciało: 239, 1372, 1735
 Ciekawość: 236–237, 1444
 Ciemność: 1530–1531
 Cierpienie: 962
 Cierpliwość: 932
 Cnota: 286, 392, 576, 664, 805,
 1079, 1440, 1553
 Coś: 1163, 1244, 1401, 1974, 2071,
 2116
 Cud: 339
 Cygan: 244
 Cyganka: 2116
 Cygaństwo: 979
 Czas: 219, 409, 437–438, 460–471,
 473, 513, 678, 701, 989, 1154,
 1156, 1161, 1278, 1377, 1526,
 1566, 1651–1652, 1615, 1628,
 1689, 1780, 1788, 1793, 2032,
 2089
 Czasy: 1338, 1780
 Człowiek: 55, 75, 77, 81, 100, 122,
 154, 207, 216, 226, 240–285,
 303, 405, 439, 617, 635, 637,
 683, 689, 696, 710–711, 744,
 824–825, 840–841, 881–882,
 894, 901, 909, 920, 932, 966,
 992–993, 1019, 1091–1100,
 1131, 1145, 1148–1150, 1155,
 1160, 1192, 1199, 1202,
 1216–1218, 1226, 1233, 1243,
 1296, 1305, 1309, 1324, 1365,
 1403, 1405, 1422, 1426, 1443,
 1469, 1493, 1507, 1540, 1550,
 1557, 1562, 1567, 1595, 1611,
 1653, 1665, 1683, 1685, 1692,
 1697, 1730–1731, 1734, 1737,
 1774, 1782, 1787, 1833–1834,

- 1863, 1872–1873, 1884, 1965,
1991, 2010, 2067, 2071, 2084,
2086–2089, 2114, 2119
- Dach: 1089
- Dar: 367, 757, 1658
- Daremny trud: 1606
- Dbłość: 1494
- Deszcz: 921, 1129, 1419, 1439,
1535, 1642, 2006, 2042
- Diabeł: 12, 307, 369–374, 417, 581,
587, 626, 711, 798, 809, 811,
840, 879, 882, 905, 1179,
1210, 1334, 1410, 1473, 1517,
1561, 1576, 1623, 1748, 1894,
1955, 2132
- Diament: 1580
- Dług: 377, 1259, 1470
- Dobro: 405–408, 895, 1077, 1235–
–1236, 1670, 1680, 1789–
–1790, 1869, 1911, 2059,
2102–2103, 2105, 2109, 2114
- Dobrobyt: 958, 1861, 1896, 2060,
2107
- Dokuczanie: 1436
- Dolina: 1143, 1145, 1964, 2054
- Dopasowanie: 1585
- Dopust: 1176, 1230, 1248–1249
- Dostrzeżenie: 1596, 1973
- Dowierzanie: 90, 136, 487, 532,
758, 1361, 1374, 1399
- Drabina: 981, 1239
- Droga: 388, 497, 1123, 1188, 1243,
1337, 1382, 1412, 1427, 1531,
1800, 1979
- Drzewo: 242, 249–250, 439, 441,
491, 642, 681, 692, 695, 732,
812, 1024, 1099, 1194, 1227,
1730–1732, 1764, 2019
- Dusza: 119, 251, 273, 277, 280,
374, 443–444, 528, 677, 839,
864, 1202, 1426, 1447, 2003,
2107
- Dym: 574, 1221
- Dziad: 93, 454, 460, 1177, 1254,
1294, 1378, 1570, 2057
- Dziadońka: 1824
- Dzieci: 455–457, 818, 838, 868,
1118–1119, 1203, 1528, 1533,
1580, 1675, 1798, 1937, 2047,
2124
- Dzień: 473–4, 1289, 1295, 1528
- Dziewczyna: 238, 286, 321, 357,
381, 475–477, 746–747, 808,
934, 961, 964, 1040, 1045,
1053, 1074–1075, 1116, 1152,
1253, 1284–1286, 1302, 1382–
–1384, 1387–1388, 1401, 1455,
1484, 1508, 1513, 1521, 1580,
1586, 1616, 1674, 1779, 1853,
1883, 1886, 1900, 1951, 1964,
1995, 2047, 2056
- Dziewictwo: 1985
- Dziura: 1108, 1175, 1328, 1531, 2002
- Dziwak: 2031
- Dzwon: 366, 1019
- Dzwonek: 2125
- Efekt: 1252
- Fajka: 1067, 1116
- Fałsz: 482–483
- Figlarz: 480
- Furman: 978, 996, 1290, 1412
- Gazda: 705, 1063, 1205, 1272, 1326,
1357, 1576, 1912
- Gazdowanie: 50, 102, 132, 214, 312,
409, 501–504, 557, 604–605,
624, 627–628, 638, 656, 659,
667, 756, 773, 785, 792, 817,
828, 848, 866, 871, 889, 949,

- 859, 963, 1051–1052, 1063,
1121, 1193, 1258, 1397, 1461,
1520, 1545–1546, 1637–1638,
1859, 1904, 1935, 2020, 2075
- Głaz: 1944
- Głodny: 1802
- Głos: 609, 1614
- Głowa: 1166
- Głód: 411, 608, 611–613, 829, 833,
1125, 1398, 1534, 1693, 2112
- Głuchy: 1905
- Głupota: 84, 103, 205, 336, 512,
551–552, 614–622, 897, 966,
998, 1071, 1171, 1423, 1449,
1601, 1621, 1721, 1914, 2022,
2034, 2072
- Gniew: 2035
- Godność: 382
- Gonitwa: 629–30
- Gospodyni: 1911
- Gościna: 802
- Góral: 638–639, 1158, 1777
- Góry: 1779, 2054
- Grabarz: 484
- Granie: 486
- Gromadzenie: 499, 533, 1022, 1147,
1179
- Grzebień: 1111, 1350
- Grzech: 240, 343, 531, 643–646,
907, 1200, 2064
- Gwizdanie: 1334
- Halny wiatr: 359, 660, 853, 1389,
1885
- Handel: 625, 1002, 1073, 1294, 1720
- Hańba: 78, 2118
- Hazard: 506
- Hojność: 799
- Honor: 198, 292, 337, 515, 661–664,
1273, 1619, 1681, 1772
- Iskra: 1117, 1947
- Jadło: 39, 128, 141, 208, 308, 410–
–411, 485, 600, 669, 733, 794,
803, 852, 861, 906, 1042,
1125, 1248, 1305, 1308, 1493,
1495, 1502, 1532, 1534, 1718,
1854, 1864, 1945–1946, 1972,
1975, 1989, 2029, 2033, 2036,
2040–2041, 2080, 2082–2083,
2137
- Jajko: 2049
- Jarmark: 450
- Jazda: 1064
- Jedynaczka: 1513
- Juhas: 999, 1223, 1779
- Kac: 521, 1164
- Kalectwo: 1425
- Kaleka: 1424
- Kamień: 715, 789, 846, 982, 1245,
1298, 1374, 1522, 1734
- Kapelusz: 1619
- Kara: 498, 1238, 1327, 1500
- Karczma: 403, 1150
- Kawa: 819–20
- Kawaler: 188–190, 1521
- Kierpce: 1762, 2029
- Kieszon: 1929
- Kij: 938, 1000, 1186, 1254
- Klin: 925, 939, 1185
- Klucz: 1268
- Kłamca: 350, 479, 1704
- Kłamstwo: 348–349, 993
- Kłopot: 994, 119, 1237, 1639, 1769
- Kłótnia: 786, 801, 869, 879, 887,
1082, 1548
- Kłusownictwo: 1317, 1362, 1404,
1449–1450, 2030
- Kochanek: 995, 1401

- Kochanie: 384, 387, 413, 507, 527,
 691, 795, 855, 857, 872, 886,
 909, 942–945, 1040, 1044,
 1053, 1070, 1196, 1212, 1309,
 1358, 1372, 1384, 1387–1388,
 1452–1453, 1455, 1508, 1524,
 1527, 1577, 1638, 1664, 1744,
 1886, 1900, 1951, 1985, 1995,
 2063, 2069
 Kochanka: 442, 449, 2061
 Kolej rzeczy: 1435–1436, 2005
 Koniec: 1316, 1355, 1790
 Kosa: 982
 Kosodrzewina: 1099
 Koszuła: 2045
 Kościół: 954
 Kowal: 1913, 2090
 Kradzież: 491, 548, 780, 859, 910,
 919, 1234, 1321, 1894, 1903,
 1923, 1960
 Krew: 1024–1025, 1313
 Krytyka: 603, 947, 1630–1631
 Krzywda: 1101, 2121
 Książd: 176, 516, 1034–1038
 Księżyc: 1128
 Ktoś: 1356, 1577–1584
 Kupowanie: 496, 511–512, 943
 Kuszenie: 1123, 1791
 Kwiat: 1122, 2015–2017, 2020

 Las: 357, 654, 679, 977, 1047–1048,
 1240, 1263, 1317
 Lato: 1051–1052, 1072, 2093
 Lawina: 1072
 Leczenie: 425, 810, 1054
 Lekarstwo: 765, 1033, 1738, 1876,
 1883
 Lekarz: 423–426, 900, 1039, 1685
 Lekko: 1056–1059
 Lenistwo: 611, 779, 822, 958, 963,
 1262, 1771, 1941

 Leń: 1105, 1918
 Lepiej: 1060–1073, 1643–1644
 Lilia: 2016–2017
 Los: 49, 53, 75, 147, 216, 219, 222–
 –223, 228–229, 231, 243, 248–
 –250, 268–270, 272, 274, 284,
 297, 302–303, 319, 344, 346,
 376, 478, 578, 637, 672, 687,
 693, 696, 701, 736, 759, 770,
 774–775, 778, 793, 815, 901,
 953, 957, 972, 981, 992, 994,
 1003–1004, 1007–1008. 1015,
 1020, 1103, 1131, 1146, 1174,
 1176, 1181, 1192, 1195, 1199,
 1204, 1211, 1250, 1263, 1277,
 1296, 1310–1311, 1377, 1396,
 1417, 1435, 1481, 1540, 1626,
 1645, 1657, 1661–1662, 1673,
 1712, 1723, 1732, 1741, 1767,
 1779, 1851, 1897, 1953, 1962,
 1977, 1984, 2006, 2062,
 2131–2132, 2134, 2136
 Ludzkie cechy: 207, 218, 225, 275–
 –280, 285, 392
 Ludzkie zachowania: 213, 224, 227,
 230, 235, 245, 253–256, 259,
 261, 263–267, 284, 298, 306,
 309, 318, 321, 328–333, 340–
 –341, 366, 381, 400, 412, 417,
 434, 440, 448, 462, 467, 474,
 514, 521, 528, 537, 542–544,
 636, 643–644, 649, 654, 673,
 679, 683–684, 694, 716, 737,
 741, 746, 748, 757, 763, 767,
 769, 776, 781–784, 786, 788–
 –789, 813, 824–825, 844, 847,
 849, 858, 860, 864, 868, 871–
 –872, 912, 920, 941–942, 961,
 979, 983, 985, 993, 995, 999,
 1001, 1009, 1013-4, 1016-8,

- 1095, 1098, 1120, 1147, 1151,
1155, 1162, 1183, 1203, 1212,
1226, 1234, 1242, 1245–1246,
1259, 1310, 1392, 1398, 1422,
1428–1429, 1452, 1457, 1464,
1523, 1552, 1581, 1583, 1742,
1749, 1759, 1878, 1810, 1880,
1899, 1945–1946, 1978, 1988,
2007, 2021–2023, 2057, 2059,
2061, 2063, 2122
- Łakomstwo: 1369
Łapówka: 529
Łaska: 1496
Łata: 1108
Ława: 2113
Łasy: 1111–1112
Łyżka: 2080
- Marnotrawstwo: 933
Matka: 213, 218, 300, 436, 576, 725,
743, 746, 751, 997, 1327,
1714, 1853
Mądrość: 205, 299, 552, 562, 597,
615, 932, 1160, 1233, 1275,
1914
Melodia: 864, 1132, 1300, 2128
Mgła: 623
Miasto: 1939
Mięso: 2014
Miłość: 64, 242, 386, 476, 549, 553,
886, 1136–1140, 1217, 1336,
1379, 1692, 1703, 1754, 1860,
1952, 2044, 2061, 2123
Miłość własna: 1135
Miłowanie: 508 10, 649, 651, 717,
748, 842–843, 1162, 1632,
1959, 1967
Miotła: 985
Mleko: 206
- Młodość: 145, 274, 301, 311, 427,
526, 566–567, 896, 1091,
1107, 1144–1152, 1168, 1170,
1204, 1381, 1537, 1595, 1639,
1695, 1752, 1765–1766, 2140
Młyn: 1114
Mocarz: 1115, 1181
Moda: 1158
Modlitwa: 626, 839, 1071, 1144,
1156–1157
Mowa: 647–648, 729, 842, 851, 863,
929, 1055, 1085, 1161, 1222,
1399, 1540, 1583, 1623,
1693–1694, 1877, 1940, 2115
Możliwość: 385, 393, 424, 429, 453,
706, 720, 939, 1005, 1114,
1163, 1166, 1186–1188, 1382,
1551, 1735, 1979
Mówienie bez sensu: 688, 863
Mróz: 1969
Mur: 1166
Muzyka: 891, 949, 1168–1170, 1325
Muzykant: 1770
Mycie: 452
Myśl: 1914, 1949
Myślenie: 870
Myśliwstwo: 1770, 1852, 1933
- Nadmiar: 669, 834–835, 1712
Nadzieja: 841, 1092, 1134, 1423
Nałóg: 668
Nastroj: 1549
Nauka: 523, 558, 572, 777, 897, 931,
1161, 1190, 1275
Naprawa: 1109
Narzekanie: 591, 1173
Nic: 787, 904, 1076, 1087, 1244,
1256, 1663, 2048
Nić: 1538, 1585

- Niebo: 840, 1239, 1307, 1379, 1427,
1535, 1598, 1887, 1895, 1930,
2053, 2078, 2134
- Niedostatek: 292, 411
- Niekiedy: 1659–1660
- Nienawiść: 1140
- Nieróbstwo: 767, 1484
- Niesława: 1079
- Nieszczęście: 430–432, 960, 962, 1103,
1394–1395, 1624, 1697, 1934
- Niewiedza: 1360
- Niewiele: 1663
- Nikt: 1400–1402
- Noc: 984
- Noga: 1425
- Normy życia: 311, 313, 334, 338, 351,
355, 368, 382, 384, 389, 391,
395, 398–402, 407, 433, 441,
451, 492, 494–5, 498, 505,
519–20, 527, 529, 535, 542,
545–6, 549, 554, 561–562,
564, 570, 583, 586, 595, 599,
602, 624, 640–641, 650, 670,
675, 680–1, 685, 688, 691,
700, 703, 706–707, 712–713,
721, 739, 742, 748, 757, 771,
787, 794, 799, 802, 817, 821,
824, 846, 850, 854, 859, 875–
–876, 891–2, 906, 913, 918,
932, 935–936, 956, 996, 1995,
1010–1013, 1020–1023, 1026–
–1027, 1035–1036, 1055–
–1059, 1062, 1064, 1065–
–1066, 1090, 1096, 1101–
–1102, 1109–1111, 1115, 1123,
1133, 1142, 1157, 1167, 1172,
1175, 1177, 1183, 1185,
1189–1191, 1206, 1213,
1219–1220, 1224, 1232, 1252,
1254–1255, 1261–1262, 1264,
1266, 1269, 1271–1272, 1280,
1287–1288, 1290, 1292, 1297,
1299, 1307, 1315–1316, 1319,
1321, 1326, 1328, 1332–1334,
1344–1353, 1363, 1367, 1370,
1372, 1390–1393, 1402, 1408,
1414–1415, 1418, 1438, 1442,
1450, 1463, 1469–1470, 1488,
1492, 1494, 1497, 1499–1500,
1516, 1530, 1541, 1544, 1555,
1589, 1591, 1598, 1606, 1625,
1637, 1669, 1671, 1678, 1682,
1687, 1691, 1695, 1700, 1713,
1725–1726, 1736, 1762–1763,
1784, 1786, 1823, 1850, 1865,
1870, 1872–1874, 1879, 1890,
1908–1909, 1928, 1941, 1944,
1958, 1963, 1972, 1976, 1983
–1984, 1989, 1997, 2009–
–2010, 2017–2018, 2024,
2036–2037, 2039–2040, 2043,
2045, 2048, 2058, 2077, 2091,
2135
- Nowina: 1284, 1803, 2033
- Nowy Targ: 1446, 1587, 1979
- Obawa: 1241, 1347, 1902
- Obcy: 1088
- Obdarowanie: 517, 859, 873, 1106
- Obecność: 951
- Obietnica: 771, 1059, 1171, 1449
- Obłuda: 1191, 1450, 1625
- Obmowa: 772
- Obowiązek: 1026, 1644
- Obraża: 1612
- Obrzędy: 46, 838
- Obrzydzenie: 508
- Obyczaj: 980, 1006, 1312, 1409, 1447,
1465, 1740, 1936, 1959–1961,
1982, 2037, 2039, 2125–2026

- Ochota: 823, 867, 1057, 1515, 1689, 1735
 Ochrona: 522
 Oczy: 1453–1457, 1493, 1699, 1860, 2022
 Odczucie: 309, 314, 316–317, 319, 325–326, 333, 336–337, 339, 342–343, 535, 969, 1251, 1389, 1534, 1593, 1632
 Odpoczynek: 1192
 Odwaga: 582, 902, 956, 1485
 Odwet: 70
 Ogień: 1117, 1221, 1471, 1670, 1942
 Ojciec: 212, 725, 732, 736, 743, 751, 754, 960, 1458, 1714
 Ojcowie: 1778, 1856
 Ojczyzna: 507, 607
 Okaleczenie: 1054
 Oko: 1808
 Oliwa: 1475
 Opatrzność: 1477
 Optymizm: 217, 385
 Orzeł: 672, 1478–1482, 1567, 2008
 Osioł: 511
 Ospałość: 1599
 Ostrożność: 557, 1270, 1485, 1488
 Oszczyństwo: 498
 Oszczędzanie: 641, 2097
 Otyłość: 1386
 Oznajmianie: 983
 Ożenek: 512, 556, 559, 563, 577, 598, 838, 881, 945, 1068, 1368, 1374, 1440, 1483, 1516, 1521, 1540, 1616, 1747, 1798-9, 1953, 2050, 2138
 Pamiętanie: 96, 517, 837, 1885
 Pan: 1142, 1428, 1569, 1573, 2020
 Pan Jezus: 1570-1, 1770, 1813, 2079
 Parobek: 1063, 1703
 Pasterstwo: 1465
 Piec: 1748, 1942
 Piekło: 675, 1746
 Pieniądze: 442, 445–447, 641, 800, 813, 852, 877, 883, 1391, 1431, 1511, 1552, 1597, 1636, 1883, 1896, 2012, 2057, 2062, 2084
 Pierszeństwo: 601, 1784
 Pies: 1504–1507
 Pijak: 412, 708, 1509–1510, 1919
 Pijaństwo: 484, 814, 888, 912, 1074, 1234, 1279, 1587, 1686
 Pilnowanie: 910, 1147
 Piosenka: 1094, 1826
 Piwo: 936
 Plon: 1182, 1210, 1904
 Płacz: 920, 973, 1384, 1522–1523
 Pochlebstwo: 995
 Pochwała: 1680
 Pocieszanie: 1549-50
 Początek: 1165, 1355
 Podobieństwo: 1148
 Pogoda: 623, 857, 871, 1419, 1535, 1938, 1971, 2006, 2042, 2051, 2094
 Pokora: 1553
 Pokrzywa: 1554
 Pokusa: 1873
 Pomoc: 873, 876, 1085, 1093, 1284, 1581, 1857
 Ponaglanie: 967
 Poprawa: 1908
 Portki: 215, 1313
 Porządek rzeczy: 383, 396, 1052, 1785, 1788, 1792–1793
 Porzucenie: 783
 Posiadanie: 1282, 1343, 1998
 Post: 1593–1594
 Postępowanie: 54, 60, 65, 81, 129

- Pośpiech: 307, 371, 711, 882, 894,
1337, 1438, 1676, 1823
- Pośpieszanie: 1105
- Potknięcie: 968
- Potomstwo: 226, 408, 518, 725–726,
732, 743, 751, 754, 928, 1306,
1383, 1479, 1638, 1706, 1853,
1856, 1937, 2008, 2049
- Potrzeba: 749, 984, 1744
- Potwór: 987
- Powiedzenie: 1590
- Powinność: 1886
- Powodzenie: 557, 763, 769, 919, 1364
- Pozory: 584, 2052
- Pożar: 850
- Pożyczanie: 415, 965, 1603–1604
- Pożytek: 485–486, 502, 598, 835, 874,
949, 1219, 1444, 1684
- Praca: 209, 241, 305, 317, 390, 421,
523, 547, 745, 767, 783, 803,
807, 845, 867, 874, 961, 1023,
1057, 1073, 1102, 1157, 1351,
1355, 1410–1411, 1431, 1434,
1484, 1630, 1646–1648, 1677,
1684, 2085, 2118, 2139
- Pragnienie: 1605
- Prawda: 273, 349, 483, 772, 804,
1318, 1608–1613, 1683, 1794,
1957
- Prawo: 816, 938, 1080, 1805, 1906,
2126
- Profesor: 1607
- Prognoza: 42, 45, 47, 125, 144, 168,
364, 627–628, 699, 719, 727–
8, 753, 761–762, 785, 857,
866, 911, 917, 930, 1043,
1104, 1113, 1124, 1129, 1159,
1178, 1180, 1184, 1198, 1380,
1397, 1445, 1466–1468, 1503,
1535–1536, 1544, 1627, 1633,
1696, 1745, 1773, 1776,
1839–1846, 1938, 1959–1960,
1971, 2094, 2096
- Projekt: 1434
- Prośba: 1364
- Próba: 973
- Próżniactwo: 588, 1051, 1615
- Przeciwieństwo: 982, 1078, 1471
- Przeciwność: 1413
- Przechwalanie: 1028
- Przemijanie: 138, 151–159, 288–290,
315, 320, 332, 394, 463–464,
467, 513, 566–567, 606, 653,
671, 678, 696, 768, 808, 856,
926, 988, 1004, 1030, 1091,
1094, 1097, 1130–1132, 1145–
–1146, 1371, 1526, 1533,
1537, 1651–1652, 1655, 1780,
1795, 1875, 1926, 2032, 2054,
2120, 2129, 2136
- Przestroga: 1469–1470, 1488, 1763
- Przeszkoda: 934
- Przeszłość: 1778, 2077
- Przyczyna: 790-2
- Przydatność: 310
- Przyjemność: 1169
- Przyjaźń: 781, 1318, 1636, 1882, 2012
- Przykrość: 970, 972, 1007
- Przymus: 948
- Przypominanie: 1170
- Przypuszczenie: 540
- Przyroda: 2128
- Przysięga: 366
- Psucie: 1109
- Rada: 407–408, 1110, 1319, 1373,
1381, 1406, 1557
- Radość: 805, 1171, 1366, 1449, 1639–
–40, 1819
- Rana: 1848

- Ranek: 1641
 Ratunek: 1977
 Rdza: 744, 889
 Refleksje: 48, 55, 58, 63, 76, 81, 85,
 87–88, 91–3, 106–107, 123,
 131, 134–135, 137, 141, 146,
 148–149, 164–167, 206, 211,
 220–221, 232, 239, 293–296,
 304, 322–323, 347, 354, 356–
 –358, 360–362, 365, 378, 380,
 388, 397, 403–404, 427, 452–
 –453, 461, 583–586, 592, 652,
 655, 658, 676, 692, 695, 698,
 704–705, 712, 714, 724, 734,
 742, 748, 757, 763, 773, 782,
 790–791, 797, 830, 884–5, 893,
 925, 1065, 1102, 1117, 1525,
 1646, 1656, 1672, 1796–1797,
 1831, 1868, 1924, 2124
 Ręczenie: 587
 Rodzice: 726, 1097, 1302–1303, 1459,
 1473, 1595
 Rodzina: 185, 516, 522, 675, 1081,
 1176
 Rodzinne strony: 458–459, 507, 980,
 1017, 1653, 1778, 1885, 2046
 Rok: 1651–1652
 Rosa: 1416
 Roślina: 32
 Rozkaz: 1293
 Rozmowa: 1067, 1071, 1272, 2034
 Rozmyślanie: 901
 Rozsądek: 2077
 Rozstrzelanie: 1772
 Rozum: 475, 524, 610, 619, 729, 800,
 819, 862, 929, 931, 966, 1222,
 1489, 1519, 1557–1558, 1665,
 1667–16670, 1678, 1688,
 1787, 1857, 1907, 1910, 1935,
 1986, 1991, 2115
 Rozumienie: 1251
 Ród: 1229
 Równość: 1100
 Róża: 988, 1229, 1336, 1342
 Różnica: 2099
 Ryba: 747, 1083
 Rydz: 1087
 Rzecz: 989–990
 Rzep: 1246
 Sabala: 1688
 Samochwalstwo: 1987, 2023
 Samotność: 1485, 1690, 1751
 Sąd: 1078, 1725, 1739, 1898
 Sąsiad: 899, 1249, 1743
 Sekret: 1702
 Sen: 1617, 1949, 1954
 Ser: 1134, 1932, 1810
 Serce: 108, 366, 386, 399, 590, 651,
 819, 851, 909, 926, 1379,
 1443, 1703–1707, 1857, 1890,
 1920, 1940, 2123
 Siekiera: 1048, 1913
 Sierota: 109, 1714
 Siew: 622
 Siła: 564, 816, 880, 902, 984, 1906,
 2035
 Siwizna: 1711
 Skarb: 286
 Skąpstwo: 1716–1718, 1917–1918, 2101
 Skrucza: 1245
 Skutek: 308, 331, 359–360, 574, 711,
 715, 721, 729, 731, 738, 748,
 756, 790–792, 812, 827, 831,
 904, 921, 923, 936, 1030,
 1042, 1117, 1126, 1128, 1221,
 1265, 1301, 1303–1304, 1325,
 1359, 1383, 1385, 1436,
 1451–1452, 1471, 1514, 1868,
 1889, 1947, 1993, 2049

- Sława: 392, 760, 1094, 1795
Słonina: 1267, 1622
Słońce: 1293, 1295, 1416, 1723–1724
Słowo: 490, 666, 771, 1726–1728
Słuchanie: 1729
Smutek: 229, 283, 521, 1060, 1122, 1405, 1733, 2024
Solidarność: 142, 419, 431, 804
Spanie: 60, 1200–1201, 1208, 1432, 2085
Spotkanie: 57
Spóźnienie: 534
Sprawiedliwość: 1475
Starość: 87, 100, 135, 301, 566–567, 588, 696, 995, 1053, 1107, 1144, 1147, 1149–1151, 1202–1204, 1219, 1312, 1381, 1533, 1639, 1750,2, 1755–60, 1765–1766, 1942, 1952, 1955, 1991, 2133, 2140
Strach: 903, 1768, 1899, 2132
Strata: 1343, 1438
Strumień: 1227
Strzelba: 481
Sufit: 1854
Sumienie: 1998
Syty: 1802
Szacunek: 490, 569, 736, 875, 1458–1459, 1552, 1763, 1874, 2070
Szczerość: 64, 1701
Szczęście: 469, 520, 971, 1390, 1624, 1697–1698, 1907, 1965
Szczodrość: 1717, 1917
Szewc: 1708
Szkoło: 1804
Szkodzenie: 1498, 1736
Szkoła: 931, 1275
Szukanie: 568, 2088
Szydło: 1796–1797
Ściana: 1265
Ślepy: 1375, 1808–1809
Śliwka: 2052
Śmiech: 510, 1819–1822, 1523, 1810, 1909
Śmierć: 158, 228, 268–269, 592, 735, 770, 992, 1122, 1192, 1273, 1363, 1543, 1599, 1664, 1715, 1772, 1811–1818, 1887, 1924–1925, 2019, 2087
Śnieg: 1145
Śpiew: 1276, 1824–1825, 2063, 2076
Świadomość: 1432
Świat: 207, 541, 570, 652, 655, 693, 927, 1060, 1095, 1141, 1207, 1300, 1371, 1394, 1448, 1665, 1673, 1785, 1828–1837, 1938, 1958
Święto: 1289
Świętość: 1794
Święty: 247, 1335, 1548, 1570, 1838–1847, 2064, 2069
Tajemnica: 1247
Taniec: 60, 891, 1661, 1301, 1325, 1398, 1643
Tchórzostwo: 536, 550, 555, 593, 2070
Ten: 1895–909
Tęsknota: 747, 783, 972, 2123
To: 1881
Toast: 1376
Torba: 1177, 1435, 1880, 1932
Tożsamość: 215
Trochę: 1076
Troska: 1884
Trud: 11165
Trudność: 76, 382, 1420–1421, 1427, 1429, 1530, 1551, 1618
Trwanie: 1149

- Trzeźwość: 1919
 Turnia: 1089, 1482, 1943
 Ubranie: 1324
 Uciecha: 964, 1168, 1253, 1312, 1409, 1921
 Umiar: 1238, 1590, 1956, 2043
 Umiejętność: 128, 170, 203, 547, 603, 610, 820, 870, 1955, 1314, 1335, 1400, 1412, 1414–1415, 1903, 1922
 Umizgi: 2072
 Upartość: 905, 1925
 Uroda: 68, 345, 475, 539, 717, 907, 997, 1084, 1285–1286, 1311, 1424, 1710, 1926, 2015, 2111
 Urząd: 1519
 Uwaga: 776
 Wada: 1632
 Wartość: 766
 Watra: 1947
 Wdowa: 1075, 1257, 1920, 2050
 Wesele: 175, 942, 2037
 Wesołość: 416, 471, 912, 926, 1300, 1943, 1964, 1965–1966, 2065, 2100
 Wianek: 1440
 Wiara: 100, 137, 752, 901, 913, 915, 1100, 1365, 1447, 1931, 1968, 2030, 2060, 2136
 Wiatr: 927, 1551, 1969–1971
 Wierch: 1143, 1188, 1967, 2053
 Więzienie: 657
 Wina: 63, 1078, 1518
 Wiosna: 1129, 1980
 Własność: 322, 327, 340–343, 352–353, 395, 420, 525, 569, 709, 712, 724, 1205, 1258, 1339–1340, 1433
 Woda: 1471, 1670, 1992–1996, 2000
 Wola: 880, 890
 Wolność: 443, 446, 526, 1805–1807, 2001, 2019, 2076, 2130, 2133
 Worek: 1210, 2002, 2085
 Wóz: 1126, 2005
 Wpływ: 1451
 Wrażenie: 830
 Wróg: 1990
 Wspólnota: 1592
 Wstyd: 509
 Wszystko: 1329–1331
 Wścibskość: 2007
 Wybór: 1, 2, 210, 355, 602, 780, 1062–1089
 Wybrzydanie: 1254, 1285
 Wychowanie: 139, 163, 300, 494, 530, 1303, 1327, 2038
 Wygląd: 506, 600, 1329, 1710, 2083
 Wyższość: 578
 Wzrok: 1456
 Zabawa: 54, 390, 480, 974, 1643, 1888, 2014
 Zachęcanie: 1002
 Zachowanie: 435, 560, 832, 898, 977, 991, 1031–1032, 1041, 1142, 1255, 1270–1271, 1281, 1292, 1304, 1308, 1325, 1330, 1332–1333, 1345–1348, 1354, 1357, 1359, 1362, 1369, 1375–1376, 1390, 1463, 1478, 1487, 1490–1491, 1501, 1505, 1532, 1538–1539, 1544, 1634–1635, 1643, 1686, 1709, 1722, 1782, 1862, 1864, 1908, 1917–1919, 1944, 1962–1963, 1981, 1985, 2000, 2010, 2031, 2042, 2068
 Zadośćuczynienie: 887

- Zakochanie: 61, 65, 105
Zalotność: 1453
Zaloty: 204
Zamek: 1268
Zamiar: 845
Zamirek: 2073
Zamknięcie: 1791
Zaniechanie: 975
Zapłata: 525, 745, 807, 1411, 1431,
2048, 2065
Zawiść: 596
Zawziętość: 2122
Zazdrość: 416, 1029, 1743
Zbój: 937
Zbójnictwo: 130, 140, 422, 438, 477,
548, 594, 759–760, 916, 1214,
1241, 1283, 1322, 1561, 1827,
1893, 2074, 2078–2079
Zdarzenie: 978
Zdrada: 449, 477
Zdrowie: 379, 489, 665, 793, 833,
900, 1040, 1389, 1819, 2081,
2107
Zemsta: 1478
Zeznanie: 495
Zęby: 2137
Zgoda: 908, 914, 1078, 1080, 1082,
1413, 2091
Zgodność: 1809
Zgorzknienie: 851
Ziarno: 817, 1182, 2097–100
Ziemia: 1261, 2100
Zima: 681–682, 777, 1051, 1130,
1380, 2093–2096
Zioła: 32
Złe myśli: 884
Zło: 405, 976, 1235–1236, 1249,
1712, 1992, 2102–2109
Złodziej: 428, 1009, 1197, 1215, 1464,
1588, 2110
Złość: 1659, 2111–2112
Złoto: 1331
Złuda: 1329, 1331
Zmartwienie: 414, 744, 839, 1209,
1225, 2092
Zmęczenie: 1677
Zobaczenie: 1872
Zrozumienie: 599, 1786
Zwierzęta i ptaki: 15, 18, 41, 43–44,
55, 59, 76, 88, 92, 181, 201,
206, 233, 238, 283, 352–354,
358, 367, 374, 396, 398, 404,
419, 429, 435, 452, 454, 485,
500–501, 511, 518, 523, 593,
612, 616, 618–619, 629, 650,
659, 667, 670, 672–673, 677,
688, 706, 709, 721, 723, 761–
–762, 782, 792, 801, 821, 828–
–829, 834, 855, 858, 860, 869,
914, 922–3, 930, 940, 944,
959, 964–965, 970–971, 973–
–974, 977, 983, 986, 991,
1001, 1005, 1011–1012, 1014,
1028–1029, 1031–1032, 1040,
1048, 1061, 1071, 1089–1090,
1148, 1172, 1189, 1194, 1201,
1209, 1223, 1237, 1243, 1260,
1267, 1271, 1291, 1294, 1297,
1299, 1306, 1317, 1339–1340,
1346, 1359, 1368, 1404, 1442,
1461, 1472, 1478–1479, 1481,
1483, 1487, 1496, 1503–1057,
1519, 1562, 1574, 1578, 1588,
1622, 1629, 1634–1635, 1647,
1654, 1674–1675, 1682, 1720,
1728, 1745, 1749, 1761, 1781,
1849, 1857, 1862, 1864, 1866,
1871, 1961, 1981, 1983–1984,
2001, 2008, 2048, 2068, 2070,
2082, 2092, 2131, 2140

Źródło: 1227, 1462

Źal: 975, 1378, 1816, 2120–2011

Źałowanie: 1167, 1378, 1701, 1898,
1908

Źart: 1333, 1601, 1628, 1957

Źebanie: 493, 571

Źebro: 2059

Źelazo: 2090

Źłób: 2113

Źycie: 66–67, 169, 281, 360, 382, 400,
418, 421, 448, 468, 470, 472,
538, 575, 591-2, 597, 606,
630, 635, 694, 735, 774, 797,
815, 818, 856, 865, 888, 890,
895, 919, 948, 953, 955, 992,
1003, 1007–1008, 1010, 1019–
–1020, 1025–1026, 1038, 1041,
1044, 1074, 1099–100, 1115,
1146, 1162, 1169, 1211,
1275–1276, 1283–1284, 1302,
1304–1035, 1313, 1323, 1366,
1405, 1417, 1441, 1484, 1497,
1502, 1514, 1529, 1568, 1591,
1593, 1629, 1655–1656, 1664,
1673, 1694, 1750, 1755, 1767,
1774, 1850–1851, 1861, 1865,
1888, 1921, 1941, 2911, 2924,
2039, 2044, 2066–2067, 2069,
2071, 2084, 2127–2136, 2140

Źywotność: 1579

Spis treści

Ludzie i młodość mijajom, ino siwe wyrchy ostajom.....	3
Mowa na pocontek.....	7
Podholańskie porzykadła i pogworki.....	9
Indeks.....	193

10021837

Prof. dr hab. Stanisław Andrzej Hodorowicz jest z wykształcenia chemikiem (Wydział Chemii UJ), a z zainteresowań zbieraczem gwarowego słownictwa z Podhala. Dzięki temu pogodził pasje badacza budowy łańcuchów izopolimolibdenianów z wyniesionym z rodzinnego domu w Bukowinie Tatrzańskiej szacunkiem dla gwary góralskiej. Uczył się jej od rodziców i babki – słynnej prymistki Podhala Bronisławy Koniecznej Dziadońki. W roku 2004 wydał bardzo obszerny (ponad 20 000 haseł), dokładny (całość słownictwa) i dobrze przyjęty przez dialektologów (wyd. drugie, rozszerzone – 2005) *Słownik gwary górali Skalnego Podhala*.

Kolejnym gwarowym zbiorem S. A. Hodorowicza są *Podhalańskie porzykadła i pogworki*. Znajdujemy tu przysłowia, frazeologizmy i powiedzenia zaczerpnięte z żywej mowy mieszkańców Skalnego Podhala. Wzorów tej pracy jest wiele. Po pierwsze, jest to najobszerniejszy zbiór podhalańskich *porzykadeł* (ponad 2000 jednostek), który umożliwi systematyczne badania frazeologii gwar polskich. Po drugie, zbiór ten może być traktowany jako punkt wyjścia do badań etnolingwistycznych, a zwłaszcza odkrywania utrwalonego w leksyce systemu wartości i językowego obrazu świata. Po trzecie, *Podhalańskie porzykadła i pogworki* przez swoją rubaszność i dosadność bawią i cieszą. Nie trzeba przy tym znać gwary podhalańskiej, gdyż Autor jej niuanse oddał przystępnym zapisem półfonetycznym. Pochwały można by mnożyć, ale jak czytamy w niniejszym zbiorze *Gwara gwarze nierówno*, lepiej więc samemu się przekonać, jak wygląda „Księga Mądrości” górali podhalańskich.